МАШИНА ТЕРИМИГА ПУХТА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК!

Янгиер районидаги „Коммунизм“ колхозининг пахтакорлари Мурожаатга жавобан бу йил ҳар гектар ердан 36 центнердан ҳосил кўтариш учун курашмоқдалар

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 155 (2188). | 7 август, сешанба, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАЛАРИНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАСИ

Шонли партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалигини кескин суръатда юксалтириш — коммунистик қурилишнинг энг асосий, кечиктириб бўлмайдиган ва айни замонда қийин вазифаларидан биридир, деб алоҳида таъкидлаб кўрсатди.

Социалистик система экономиканинг барча тармоқларини, шу жумладан қишлоқ хўжалигини ҳам муттасил ривожлантириш учун битмас-туганмас резервларга, имкониятларга эгадир. Лекин экономикамизнинг бу соҳасини бошқаришнинг илгариги структураси ҳозирги давр талабларига мувофиқ бўлмай, у мавжуд резервлардан фойдаланиш имкониятларини чеклаб қўяётган эди. Шу сабабли партиямиз Марказий Комитетининг ташаббуси билан қишлоқ хўжалигини бошқариш тамомила қайтадан қурилди. Бу — давр талаби, ҳаёт тақозаси эди. Бутун мамлакатимизда, шу жумладан бизнинг областимизда ҳам бешта территориал ишлаб чиқариш бошқармалари ташкил этилди ва оқибатда бошқарув органлари ишлаб чиқаришга яқинлаштирилди, у конкрет ва оператив ишлайдиган бўлиб қолди.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарликни қайта қуриш соҳасида партиямизнинг ленинча донолик билан ишлаб чиққан тадбирлари тўғри эканлигини ва ўз вақтида амалга оширилганлигини турмушнинг ўзи яққол кўрсатиб турибди. Бошқарув органларининг ишлаб чиқаришга яқинлаштирилганлиги қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволига ижобий таъсир кўрсатаётир. Территориал ишлаб чиқариш бошқармалари қишлоқ хўжалигини чинакам бошқаришни ўз қўлларига олдилар. Улар маҳсулотлар етиштириш ва тайёрлашни ташкил этмоқдалар, колхоз ҳамда совхозларнинг эҳтиёжларини чуқур ўрганмоқдалар, ерлардан, техникадан ва бошқа ишлаб чиқариш воситаларидан самаралироқ фойдаланиш учун курашмоқдалар. Чунончи, Тошкент территориал ишлаб чиқариш бошқармаси етти йилликнинг тўртинчи йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб чиқди. Бу тадбирларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллади. Эндиликда ана шу тадбирларни қатъиятлик билан амалга ошириш учун ҳар бир хўжаликда катта ташкилотчилик ишлари олиб борилмоқда.

Янги бошқарув органлари янгича ишлашлари ҳам керак. Улар ишлаб чиқаришни ташкил қилиш масалаларини бевосита колхоз ва совхозларнинг ўзида ҳал қилишлари зарур. Ҳар қандай қоғозбозликдан, мажлисбозликдан қатъиян воз кечиш, камчиликларни қайд қилиб қолмай, балки аниқланган камчиликнинг сабабларини чуқур ўрганиш ва омма орасида жонли ташкилотчилик ишлари олиб бориш йўли билан бу камчиликларни ўша жойнинг ўзида бартараф қилиш керак.

Лекин Чирчиқ территориал ишлаб чиқариш бошқармаси колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришни пухта ташкил этишни таъминламаётир. Оқибатда ғўза қатор ораларига ишлов бериш, суғориш, озиқлантириш ишларининг суръати пасайиб кетди. Область партия комитетининг бюроси бу масалани махсус муҳокама қилиб, бошқарма раҳбарлари ва район партия комитетларининг секретарларини қаттиқ огоҳлантирди ва юз берган камчиликларни қисқа муддат ичида тугатиш юзасидан зарур чоралар кўришни топширди.

Партиямиз ишлаб чиқариш бошқармаларини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш ва уларнинг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги роли ҳамда масъулиятини оширишга жуда катта эътибор бермоқда. **«Партия Марказий Комитетининг,** — деди ўртоқ Н. С. Хрушчев, — **колхоз, совхоз ишлаб чиқаришига раҳбарлик қилувчи асосий ва бирдан-бир орган — ишлаб чиқариш бошқармасидир, деган қарорини қатъий суратда таъкидлаб айтишгина эмас, балки амалга ошириш лозим. Ишлаб чиқариш бошқармаси районда ҳеч кимга бўйсинмайди, юқори органлар — область, ўлка, республика партия ва совет органларидан бошқа органларга ҳисоб бермайди».**

Аммо шу нарса сир эмаски, айрим район партия комитетлари бу янги бошқарув органларини бюрократик устқурмага айлантиришга ҳаракат қилмоқдалар. Бошқармалар бажариши лозим бўлган баъзи тадбирлар уларсиз амалга оширилмоқда. Натижада параллель ва баъзан эса бир-бирига зид тадбирлар кўрилмоқда. Бундай ҳолни, жумладан, Сирдарё колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармаси фаолиятида учратиш мумкин. Бу — раҳбарлик принципларини бузишдан бошқа нарса эмас, партиянинг қишлоқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш масалаларига оид қарорларини тушунмасликдир, ҳали ҳам эскича усул, эскича метод билан ишлашга ҳаракат қилишнинг кўринишларидан биридир. Бунга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди.

Қишлоқ хўжалигини бошқариш мураккаб иш. Унга жуда малакали, оператив ва амалий раҳбарлик қилиш лозим. Бу раҳбарликни эндиликда ишлаб чиқариш бошқармалари амалга оширмоқдалар. Улар олдида жуда катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Колхоз ва совхозларда меҳнатни ташкил қилишга доир масалаларни, шунингдек қишлоқ меҳнаткашларини моддий жиҳатдан рағбатлантиришга тааллуқли масалаларни синчиклаб ҳар тарафлама ўрганиш ва бу соҳадаги энг яхши намуналарни кенг оммалаштириш — бошқарма ходимларининг доимо диққат марказида бўлсин.

Шу кеча-кундузда бошқармаларнинг бутун фаолияти, диққат-эътибори ғўза ва бошқа экинлар парваришини бутун чоралар билан кучайтиришга, чорвачиликни тез суръатлар билан юксалтиришга, уни сермаҳсул ва рентабель қилишга ва шу йўл билан зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларнинг ҳар қандай шароитда ҳам тўла бажарилишини таъминлашга қаратилиши керак. Омманинг ўсиб бораётган ғайрат ва ташаббусига моҳирлик билан бошчилик қилиш, йиғим-теримгача қолган кунларда ғўза парваришини кучайтиришда, ёввойи ўтларга қарши курашни, суғоришни ва озиқлантиришни юқори сифатли қилиб ўтказишда пахтакорларимизга ишчан амалий ёрдам бериш — территориал бошқарма ходимларининг фахрли бурчидир.

АФҒОНИСТОН ПОДШОСИ МУҲАММАД ЗОҲИР ШОҲ ҲАЗРАТ ОЛИЙЛАРИ ТОШКЕНТДА

Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Ҳазрат Олийлари Кобилдан Симферополга бора туриб, 6 августда Ўзбекистон пойтахтида тўхтади. Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Ҳазрат Олийлари СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг таклифига биноан ғайри расмий визит билан Совет Иттифоқига келди.

Шаҳзода Шоҳ Маҳмуд, Сардор Абдул Вали, ташқи ишлар министрлиги Умумсиёсий департаментининг бошлиғи Нур Этемади, подшонинг маданият масалалари бўйича маслаҳатчиси Ҳалилулла Ҳалили, подшо саройи протокол бошқармасининг бошлиғи Муҳаммад Али подшонинг бу сафарида унга ҳамроҳ бўлмоқдалар.

Афғонистон, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэродромида Муҳаммад Зоҳир Шоҳни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов, республика Олий Советининг Раиси М. М. Мусахонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. В. Бабков, республика Олий Совети Президиумининг секретари Р. Сахибоев, Ўзбекистон ССР Маданият министри С. М. Муҳамедов, республика ташқи ишлар министрининг ўринбосари У. А. Рустамов ва бошқалар кутиб олдилар.

Подшони кутиб олмоқ учун бундан олдинги кун Тошкентга келган СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлимининг мудири Ф. Ф. Молочков, шунингдек Афғонистоннинг СССР даги элчиси Абдул Ҳаким Шаҳалами ва элчихона ходимлари ҳам аэродромда ҳозир бўлдилар.

Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Ҳазрат Олийлари шарафига зиёфат берилди. Зиёфат самимий дўстона вазиятда ўтди.

Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ бир оз дам олгандан кейин Тошкентдан Симферополга жўнаб кетди. Подшонинг шу сафардаги ҳамроҳлари у билан бирга жўнаб кетдилар. СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлимининг мудири Ф. Ф. Молочков, шунингдек Афғонистоннинг СССР даги элчиси Абдул Ҳаким Шаҳалами ва элчихона ходимлари ҳам шу самолётда Симферополга жўнаб кетдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЧАҚИРИБ ОЛИНГАН ДЕПУТАТ ЎРНИГА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА ДЕПУТАТ САЙЛОВИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми **қарор қилади:**

Тошкент шаҳар 41-Тўқимачилик сайлов округида чақириб олинган депутат ўрнига Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат сайлаш 1962 йил 2 сентябрга тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари.
Р. САХИБОЕВ.

1962 йил 7 август,
Тошкент шаҳри.

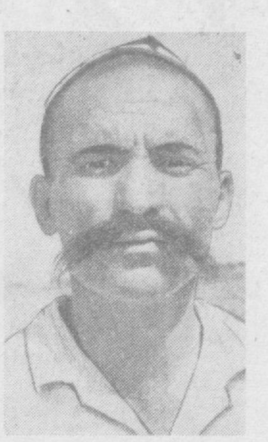

МАШЪАЛ ХЎЖАЛИК

Янги мажбурият устида раҳбарлар анча бош қотирдилар. Агар 9000 тонна қабул қилингундай бўлса, юк жуда оғирлашиб кетади. Пахта майдони 2500 гектар. Мажбуриятни ўринлатиш учун гектар бошига 36 центнердан ҳосил етиштириш керак. Раис Турсунбой Латипов одамлар билан яна бир марта гаплашишни таклиф қилди. 2—3 раҳбар маслаҳатни бир ерга қўйиб, фалон центнердан ҳосил берамиз, дейдиган даврлар ўтиб кетди ахир. Халқ билан сўзлашиш керак. Кўпчилик рози бўлса иш енгил кўчади дейишади.

Ҳамма маслаҳатга бош қўшди. Дала шийпонларида, ғўза қатор ораларида, ўқариқ тепасида янги мажбурият муҳокама қилинарди. Кўп йиллардан бери мўл ҳосил кўтариб, унинг ҳузурини кўрган одамлар 9000 тоннадан чўчимадилар. Аксинча, қувондилар. Ҳосил мўл бўлгандан кейин катта даромад олинишини ким билмайди ахир. Кўчат бут, ер яхши пишитилган, техника бақувват. Озгина қаттиқчиликни бўйинга олиб кўнгил қўйиб ишланса бас.

2—3 кунлик муҳокамадан кейин колхоз правлениесига 40 центнердан юқори ҳосил берадиган бригадаларнинг рўйхати келди. Шулар орасида А. Зиёев, У. Эшбеков, Қ. Маҳкамов, Ф. Суяров, А. Абдуқодиров ўртоқлар бошлиқ бригадалар ҳам бор эди. Шундан кейингина раиснинг кўнгли ўрнига тушди. Қаторда норинг бўлса, юкинг ерда қолмайди дейдилар.

Июль ойида 5—6 тадан тўқ кўсак тўплаш ҳақидаги шиор «Коммунизм» колхози пахтакорларини қаноатлантирмас эди. 36 центнердан ҳосил бериш учун 10—12 та кўсак ҳам озлик қилади. Июлда 9—10, августда яна 4—5 тадан кўсак тўпланмаса, янги мажбурият қуруқ гап бўлиб қолади. Бутун колхоз шундай режа билан ишлади.

Август ҳосилга ҳосил қўшиш ойи. Тажрибали деҳқон буни яхши билади. «Коммунизм» колхозининг фақат Янгиер районидагина эмас, областда ҳам пешқадам машъал хўжалик бўлиб қолганига сабаб шуки, бу колхозда ҳамма ғўзага меҳр қўйган. Ҳамма унинг атрофида парвона бўлади. Баъзи бир колхоз, совхозлар августда ишни бўшаштириб қўядилар. Ғўзанинг кўкига, тўпланган ҳосилга қараб «ана унча кўсак бор, бу мана шунча центнер бўлади» деб юраверадилар. Лекин улар панд ейдилар. Кузга бориб августдаги ҳисоб-китоб пуч ёнғоқ бўлиб қолади. Сабаби шуки, айни шу ойда қаровсиз қолган ғўза ҳосил тўкади. Ё сувдан қолади, ё бўлмаса, эгат оралари қотиб кетиб, ер ёрилади. Ғўзанинг томири очилиб қолади, нами қочади. Шундай қилиб, бор ҳосил ҳам йўқотилади. «Коммунизм»ликлар бундай бўлишига йўл қўймайдилар. Улар ҳозирги кунда ҳосилга ҳосил қўшиш ойлигини намунали ўтказяптилар. Ғўзаси пастроқ ерларда культиваторлар ишлаб турибди. Сувчилар ўз постларида сергак, чеканка жадал боряпти.

Фармонқул ака Суяровни областнинг кўп пахтакорлари танийди. У бошчилик қилаётган бригада доим юқори ҳосил етиштириб келади. Бу йил 199 гектар ерга чигит экилган. Ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил кўтариш мажбурияти олинди. Агар кўчат бут, серҳосил бўлмаса, бунчалик катта мажбурият олинмас эди. Демак, бригада аъзолари йил бошиданоқ меҳнат камарини маҳкам боғлашган. Ҳозир ҳар туп ғўзада 10-11 тадан тўқ кўсак бор.

Ҳозир ғўзага сув керак. Бу иш усталик билан қилинса, ҳосилга ҳосил қўшилаверади. Кекса сувчилардан О. Дўстматов, Х. Бобоев, уларнинг ҳамкасблари Э. Тошбоев, Н. Авазов, Н. Носиров ўртоқлар куну-тун эгат оралаб қулоқ тепасидан кетмайдилар. Абдураҳмон Садинов, Андақул Мусурмонқулов, Усмон Абдураҳмонов, Маъмур Шодмонов, Холбўта Тожибоев сингари механизаторлар машина теримига пухта тайёргарликни давом эттираётганлари ҳолда танлаб культивация қилишни ҳам бўшаштирмаётирлар. Колхозда мўл ҳосил учун чинакамига кураш бормоқда. Бу кураш энг яхши ғалаба билан якунланади, албатта. Негаки, «Коммунизм» колхозининг пахтакорлари доим ўз ваъдаларини ўринлатиб келганлар.

С. СУЛТОНОВ.

Янгиер районининг машъал хўжалиги бўлган «Коммунизм» колхозида пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун қатъий кураш боряпти. Суратларда: (чапдан ўнгга) ҳар гектар ердан 40 — 45 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олган бригада бошлиқлари Қ. Маҳкамов, Ф. Суяров, О. Раззоқов ва У. Эшбеков ўртоқлар.

ЁШЛАР ҒАЙРАТИ

...Эртаси куни маккажўхоризорларда иш яна қизиб кетди. Механизаторлар ўсишдан орқада қолган «малика»ларга икки томонлама ишлов бера бошладилар. Сувчилар эса қисқа эгатлар орқали чанқоқ маккажўхориларга сув таращга киришдилар. Механизаторлар билан сувчиларнинг ҳамкорликда ишлашлари натижасида бир ҳафта ичидаёқ авжи паст маккажўхорилар нормал ривожланаётган «дала малика»лари қаторига етказиб олинди.

Меҳнатсевар бригада аъзолари бу билан тиниб-тинчиб қолмадилар. Озиқлантиришга ҳам катта эътибор бердилар ва ҳар гектар ерга 35—40 килограммдан азот, 30—35 килограммдан фосфор ва маҳаллий ўғит солинди. Натижада маккажўхори нормал ривожланиб, кун сайин кўкка қараб бўй чўзаборди. Ҳозир бригада даласида бўлган киши бўйи 3—3,5 метрга етган маккажўхориларни кўриб чексиз қувонади.

Машҳур макажўхорикор СССР Олий Советининг депутати Любовь Лининг тажриба мактабида таълим олган Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхозининг ўртоқ Жалолиддин Норқўзиев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари ҳар гектар ердан 1000 центнердан кўкпоя ва 50 центнердан дон ҳосили олиш учун курашмоқдалар.

— Бу йил, — дейди Жалолиддин Норқўзиев, — бригадамизда механизациядан фойдаланишга анча кенг ўрин берилди. Тўғри, яганалаш, ола чиққан уяларга уруғ ташлаш, сунъий усулда чанглаш, суғориш ишлари қўлда бажарилмоқда. Келгусида бу ишларни ҳам мумкин қадар механизациялаш йўлида иш олиб борамиз. Эрта-индин маккажўхори пояларини комбайнлар билан ўришга шайланиб турибмиз.

Совхознинг ўртоқ Н. Асиров бошлиқ бригадасида ҳам маккажўхори етиштиришга катта эътибор берилмоқда. Шу кунларда бригада «дала малика»лари охирги марта парвариш қилинаётир. Ҳозир 14 гектар майдондаги маккажўхори ўриш арафасида турибди.

Бу йил Бекобод район колхоз ва совхозларида 3086 гектар майдонга маккажўхори экилиб, сифатли парвариш қилинмоқда. Бу ишда комсомол-ёшлар фидокорлик кўрсатмоқдалар. Улар ўз олдиларига ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 600 центнердан кўкпоя ва 40 центнердан дон етиштиришни асосий мақсад қилиб қўйганлар. Ҳозир барвақт уруғ ташланган ерларда «дала малика»ларини ўриш ишлари бошланиб кетди. Комсомол-ёшлар бутун кучни ўримга қаратмоқдалар.

З. ОТАХОНОВ.

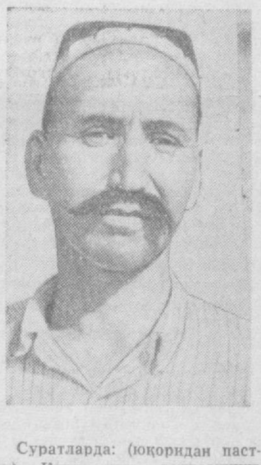

Суратларда: (юқоридан пастга) «Коммунизм» колхозининг механизатори Маъмур Шодмонов. У бу йилги мавсумда минг гектардан ортиқроқ ғўзага ишлов бериб мўл ҳосил етиштиришга ўз ҳиссасини қўшмоқчи. Ўртоқ Эргаш Донаев бошлиқ бригада 139 гектар ердан 38 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олди. Ҳозир ҳар туп ғўзада 9—10 тадан етилган кўсак бор.

А. Абалян фотолари.

ИШ БИР МЕЪЁРДА ДАВОМ ЭТАЁТИР

Тошкент сув омборига кетаберишда Куйбишев номли колхознинг 11-бригадаси бор. Карта четига қоқиб қўйилган тахтага «Пахта майдони 61 гектар, 20 ўрнига 28 центнердан ҳосил олинади. Бригада бошлиғи Ким Михаил, звено бошлиқлари механизатор А. Алиев, Т. Ёқубов» деб ёзиб қўйилган.

Даладаги ғуж-ғуж ҳосил тўплаётган ғўзаларни кўрган киши бу ёзувдан қувонади. Чунки ўтган йили шу ерда ўртоқ Парда Раҳмонов бригада бошлиғи бўлиб ишлаганда авжи ҳосил тўплаш вақтида ғўза парвариши бўшаштирилиб, провардида бор-йўғи 16 центнердан ҳосил олинган эди. Бу йил бригада аъзолари ўтган йилги хатога йўл қўймаслик, ҳосилга ҳосил қўшиш учун ғўза парваришини заррача бўшаштирмай давом эттираётирлар. Ғўза чеканкаси тамомланди, ёввойи ўтлар қириб ташланди. Ғўзани қондириб суғориш, культивация қилиш ишлари изчиллик билан давом эттирилаяпти. Бунга бригадада меҳнат интизоми мустаҳкамлангани туфайли эришилмоқда.

А. РАЗЗОҚОВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

Сиз кўриб турган мана бу серҳосил ғўзалар Чиноз районидаги «Коммунизм» колхозининг ўртоқ Мажид Калиев бошлиқ бригадаси даласида ўстирилмоқда, ҳар тупида 8—10 тадан бўлиқ кўсак бор! Суратларда: 1. Бригада даласида қатор ораларини культивация қилиш пайти. 2. Бригада бошлиғи ўртоқ М. Калиев (чапда) колхоз раиси ўртоқ А. Мирахмедова дала ишларининг бориши тўғрисида гапириб бермоқда.

А. Умаров фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КОММУНИСТ—СИЁСИЙ ТАШКИЛОТЧИ

БАЙРОҚДОРЛАР

«Северний маяк» колхози Ўрта Чирчиқ районида қолоқ хўжаликлардан бири ҳисобланар эди. 1958 йилда колхоз деҳқонлари ҳар гектар ердан бор-йўғи 17 центнердан ҳосил кўтардилар. Айрим бригадаларда эса ҳосилдорлик 10—12 центнердан ҳам камайиб кетди. Бундай қолоқликнинг сабабларини қидириб топишда колхоз партия ташкилотининг (секретари ўртоқ Дя Чан Гин) роли катта бўлди. Катта кучга эга бўлган партия ташкилоти ҳосилдорликни кескин равишда кўтариш учун кадрлардан жой-жойида фойдаланишга етарли аҳамият берабошлади.

Пак Гим Нен, Ким Кирилл каби ўз касбини жони-дилидан севган коммунистлар қолоқ участкаларга юборилди. Колхоз коммунистларининг диққат-эътибори кам меҳнат сарф қилиб, арзон ва мўл-кўл ҳосил олишга қаратилди. Натижада 1960 йили ҳар гектар ердан 21 центнердан, 1961 йили эса 24,2 центнердан «оқ олтин» кўтарилди, 1960 йили колхозчиларнинг бир меҳнат кунига 1 сўм 40 тийиндан ҳақ тўланган бўлса, 1961 йили 2 сўм 27 тийиндан тўғри келди.

Етти йилликнинг тўртинчи йилида хўжалик деҳқонлари 1900 гектар ердан она-Ватанга 4598 тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилганлар. 9 та пахтачилик бригадасининг 8 тасига коммунистлар бошчилик қилмоқдалар. Бундан ташқари 55 коммунист пахта далаларида баракали меҳнат қилаяптилар. Халқни ўз кетидан эргаштираётган колхоз коммунистлари ўз ваъдаларининг устидан чиқиш учун ишни бошидан пухта қилабошладилар. Ҳар гектар ерда камида 100—110 минг кўчат бўлишини таъминлаш мақсадида барча майдонларга чигит фақат 60x45 схемасида квадрат-уялаб экилди. Карталар 32 моҳир механизаторга биркитиб қўйилган. Улар ўзлари чигит экқан картанинг ғўзасини парвариш қиляптилар. Ана шу ерда етиштирилган ҳосилни машиналар ёрдамида ўзлари териб ҳам оладилар. Э. Усмонов, Ким Константин, Пак Константин каби коммунист механизаторлар ғўза парваришида ўзларининг баракали меҳнатлари билан бошқаларга ўрнак бўлаяптилар. Коммунист Пак Ким Нен бошлиқ бригада аъзоларининг қилаётган ишлари, айниқса кишини қувонтиради. Бригада деҳқонлари етиштириладиган ҳосилнинг таннархини кескин камайтириш учун курашаяптилар. Бу бригадада чигит экишдан тортиб то етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишларни механизация ёрдамида бажариш планлаштирилган. Бригада далаларида иккита сунъий ёмғир ёғдирувчи машина ишлаб турибди. Ана шу агрегатлар билан кунига 16—17 гектар ердаги ғўза юксак агротехника қоидалари асосида суғорилмоқда. Моҳир механизатор Ким Григорий эса ўз агрегати билан кунига 8—9 гектар ердаги ғўзани чеканка қилиб 20—25 кишининг ишини бир ўзи бажаряпти. Бундай фактларни колхознинг бошқа бригадаларида ҳам учратиш мумкин.

Яқинда бўлиб ўтган очиқ партия йиғилишида машина теримига тайёргарлик тўғрисидаги масала муҳокама қилиниб, конкрет тадбирлар белгиланди. Шу кунларда ғўза парваришини янада кучайтириш билан бирга машина теримига ҳам пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Қўшимча яна 5 та ХВС—1,2 агрегатлари сотиб олиниб, уларнинг сони 32 тага етказилди. Ўтган хўжалик йилида 80—100 тоннадан «оқ олтин» терган механик-ҳайдовчилардан Ким Гим Нам, Мастура Масагутова, Марям Габитова каби моҳир механик-ҳайдовчилар бу йил эл хирмонига камида 100—150 тоннадан пахта териб тўкишга аҳд қилганлар. Улар ўз агрегатларини аллақачоноқ теримга тахт қилиб қўйдилар.

Машина теримига ажратилган карталар алоҳида парвариш қилинмоқда.

— Бегона ўт, — дейди бригада бошлиғи Ким Бен Чир, — машина теримига катта зарар етказади. У агрегат шпинделларининг нормал ишлашига ҳалақит беради. Натижада ҳосилнинг маълум миқдори нобуд бўлиши мумкин. Шунинг учун ҳам машина теримига ажратилган карталарда биронта ҳам бегона ўт бўлмаслиги керак.

Колхознинг ҳамма бригадасида ҳам ажратилган карталарга алоҳида эътибор беріляпти. Ғўза машина теримига мослаб парвариш қилинмоқда.

Ўтган йили 1650 тонна пахта тайёрлов пунктларига қоп-қанорсиз элтиб берилиб, 6 минг 500 сўм тежаб қолинган эди. Бу йил терилган пахталарни қоп-қанорсиз ташишга катта аҳамият беріляпти. Бу муҳим иш учун 20 та прицепли агрегат тайёрлаб қўйилди.

Ўз сафига 110 коммунистни бирлаштирган колхоз партия ташкилоти далада ғайрат ва ташаббус билан меҳнат қилаётган деҳқонларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш ва уларнинг янада унумли меҳнат қилишлари учун астойдил ғамхўрлик қилаётир. 9 бригаданинг дала шийпонлари кўнгилдагидек ремонт қилиниб, безатиб қўйилган. Бу ерда доимо газета ва журналлар, турли брошюралар топилади. Колхозчилар иссиқ овқат билан таъминланган.

Партия ташкилоти ҳузурида 25 кишидан иборат агитколлектив ишлаб турибди. Улар меҳнаткашлар орасида социалистик мусобақани кучайтириш, жанговар сиёсий агитация воситаси билан ижодий ташаббускорликни ошириш, илғорларнинг тажрибасини оммалаштиришда партия ташкилотига яқиндан ёрдам бераяптилар. Ким Кирю, Сим Хен Ман, Пя Цон Нэм ўртоқлар каби агитаторлар омма орасида ўзларининг ҳаракатчанликлари билан ҳурмат қозонаяптилар.

Ҳа, ишонч билан айтиш мумкинки, ўзларининг ҳалол меҳнатлари билан халқ бойлигини ошириш йўлида олға қараб дадил қадам ташлаётган колхоз коммунистлари коммунизм қуришдек умумхалқ ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаверадилар. Улар колхозни бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан ҳам яшнатаверадилар.

Т. ҚОСИМОВ.

Суратда: бу йилги мавсумда 150 тоннадан «оқ олтин» теришга аҳд қилган икки мусобақадош (чапдан) М. Масагутова ҳамда М. Габитова ўртоқлар ўзаро суҳбатлашаяптилар. Улар ўз агрегатларини аллақачоноқ теримга шайлаб қўйганлар.

Автор фотоси.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ МАҲСУЛОТ

Шу кунларда Чирчиқдаги пойафзал фабрикасига кирган киши коллектив зўр кўтаринки руҳ билан меҳнат қилаётганлигининг шоҳиди бўлади. Барча цехларда, участка ва бригадаларда иш кун сайин қизғин тус олаётир. Чунки пойафзалчилар бу йил давлат планини муддатидан илгари бажариш ҳақида ўз зиммаларига олишган юксак мажбуриятни бекаму-кўст бажариш учун курашмоқдалар. Ишлаб чиқариш резервларини қидириб топиш ва улардан фойдаланишга интилмоқдалар, кўп меҳнат талаб қиладиган оғир иш жараёнларини енгиллаштирмоқдалар. Шу туфайли ҳам пойафзал ишлаб чиқариш топшириқларини адо этишда яхши кўрсаткичларга эришиляпти.

Пойафзалчилар шу йилнинг ўтган етти ойида планга қўшимча равишда 20 минг жуфтга яқин турли хил оёқ-кийимлари тайёрлашди. Эндиликда эса улар қўлга киритилган ана шу ютуқни янада мустаҳкамлаш йўлида бир тан бир жон бўлиб, фидокорона ишламоқдалар. Бу яхши самаралар бераётир. Август ойининг ўтган кунлари ичида нормадагидан ташқари юзларча жуфт пойафзал тайёрланди.

ЎЗБЕКИСТОНДА ТУҒИЛГАН ЯНГИЛИК БУТУН МАМЛАКАТГА ЁЙИЛДИ

«Ташкенткабель» заводининг «новаторлар штаби»га телеграмма келди. «Эстафета: Москва, СССР кабель саноати илмий тадқиқот институти, деган адресга жўнатилди», деб хабар қилишарди Харьковдаги «Южкабель» заводининг рационализатор ва ихтирочилари.

— Биз учун бу ғоят қувончли хабардир, — дейди завод «новаторлар штаби»нинг бошлиғи Иван Григорьев,— рационализаторларимиз ва ихтирочиларимиз эришилган ютуқларни айирбошлаш юзасидан бошлаган ташаббусни бутун мамлакат кабелчилари қўллаб-қувватлайди-ю, биз қувонмай, ким қувонсин!

...Бу воқеа партия XXII съездининг очилиш арафасида бўлиб ўтган эди. «Ташкенткабель» заводи новаторлари рационализаторлик таклифлари ёзилган икки нусхада дафтарнинг бирини самолёт орқали мамлакатнинг ғарби-шимолига, иккинчисини шарқи-жанубига юбордилар. Бу одатдан ташқари эстафета барча иттифоқчи республикалар кабель саноатининг йигирмадан ортиқ энг йирик корхонасини айланиб чиқиши керак эди.

Бу дафтарда Тошкент новаторлари ўзларининг мусобақадош дўстларига Умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган ўнта энг қимматли таклиф йўллаган эдилар. Бу таклифларни ишлаб чиқаришга жорий этишдан келадиган фойда Тошкент заводининг ўзида юз минг сўмга етади.

Қанотли дафтарлар мамлакат бўйлаб бир неча ой сайр қилди. Эстафетани қабул қилиб олиб ва сўнгра яна бошқа корхонага йўллаган ҳар бир корхонада Ўзбекистон кабелчиларининг таклифлари ёнига янги-янги таклифлар қўшила борди. Уларнинг авторлари — Свердловск, Хабаровск, Москва, Кольчугино, Киев, Рибинск, Ленинград, Томск, Куйбишев ва бошқа шаҳарларнинг новаторларидир.

Тошкент рационализаторлари ва ихтирочиларининг ютуқлари кўпгина корхоналарда жуда катта қизиқиш туғдирди. Ўзбекистон кабелчилари номига энг муҳим таклифларнинг иш чертёжларини юборишни сўраб телеграмма ва хатлар келабошлади. Бошқа заводлар ўртасида ҳам худди шундай тажрибалар алмашина бошланди.

Мана энди, қанотли дафтарлардан бири ўзининг мароқли саёҳатини тамомлади. Харьковдаги «Южкабель» заводи рационализаторлари новаторлар ижоди хазинасининг охирги саҳифасига ўз таклифларини ёзишди. Лекин эстафета Ўзбекистонга қайтиб келмади, уни Москвадаги кабель саноати илмий тадқиқот институтига юборишди. Иккинчи дафтар ҳам тез орада ўша институтга етиб келади.

Пойтахт олимлари новаторларнинг қимматли тажрибасини ўрганишади ва умумлаштиришади. Рационализаторлар ва ихтирочиларнинг таклифлари махсус тўпламга киритилиб, мамлакат кабель саноатининг барча корхоналарига юборилади.

В. ШЕВЦОВ,
(ЎзТАГ мухбири)

КОЛХОЗ—КОММУНИЗМ МАКТАБИ

Қ. ҲАЙДАРОВ,
Пискент районидаги «Гулистон» колхози бошланғич партия ташкилотининг секретари

Ҳа, ҳақиқатан ҳам шундай. Бизнинг колхозимизда 57 коммунист бор. Улар коммунистчасига меҳнат қилиб, коммунистчасига яшаяптилар.

Ўтган хўжалик йилида деҳқонларимизнинг ҳалол меҳнат қилишлари туфайли 734 минг 640 сўм даромад олинди. Шундан 13 минг 946 сўми маданий-маиший хизматлар учун сарф қилинди. Етти йилликнинг тўртинчи йилида халқни ўз кетидан эргаштираётган коммунистларимиз 784 минг 721 сўм даромад қилишни мўлжаллаяптилар. Шундан 34 минг сўми маданий-маиший хизматлар учун сарфланади.

Далада меҳнат қилаётган деҳқонларга қанчалик яхши шароит яратиб берилса, ишнинг унуми шунчалик юқори бўлади. Биз ана шунга катта эътибор бераяпмиз. Авваллари марказий болалар боғчаси йўқлиги туфайли болали аёлларни ишга тўла жалб қилиш мумкин бўлмасди. Ана шуни бартараф қилиш мақсадида марказий болалар боғчаси қуриб бу йил ишга туширилди. Шу кунларда бу боғчада 165 бола тарбияланаяпти. Шуниси характерлики, боғчада тарбияланадиган болаларнинг оналари эрта билан тўғри ишга кетаверадилар. Болаларни боғчага олиб келиш учун иккита машина ажратганмиз. Эрталаб олиб келиб, кечқурун яна ўз уйларига элтиб қўяди. Бундан ташқари 8 та кўчма ясли ишлаб турибди. Ана шу кўчма яслиларда 90 га яқин болалар тарбияланмоқда. Марказий болалар боғчаси ҳамда кўчма яслиларда тарбияланаётган болаларга сут, гўшт, сариғ ёғ, тухум, турли мевалар доим бериб турилади. Буларнинг ҳаммаси ўзимизда етиштирилаяпти.

Қишлоғимиз қиёфаси йилдан-йилга гўзаллашиб, эски уйлар ўрнида янги, шинам бинолар қад кўтараяпти. Колхозчиларимиз кўп хонали уйлар қуриб олаяптилар. Улар ўзларига уй қуриш билан овора бўлиб кетсалар иш қолиб кетмайдими деган хулоса келиб чиқмаслиги керак. Уй қурмоқчи бўлган хонадон билан олдин маслаҳатлашиб план тузиб чиқилади. Унга керакли бўлган қурилиш материаллари колхоз ҳисобидан олиб келинади. Сўнг қурилиш бригадаси ишга тушади. Шундай қилганда уч-олти хонали уйлар 1000—1200 сўм билан битади. Сарфланган маблағни шу уйга кўчиб кирган колхозчиларимиз 10 йил давомида қайтариб тўлайдилар. Шундай усул билан қурилган юздан ошиқ янги типовой уйларга колхозчиларимиз кўчиб кирдилар. Етти йилликнинг тўртинчи йилида типовой уйлар қуриш учун 28 минг сўм маблағ ажратдик. Йил охиригача 28 та уйни қуриб битказиб колхозчиларга фойдаланишга топширилади. Шу йўсинда 1970 йилгача 348 хўжаликнинг ҳаммасини янги уйлар билан таъминлаймиз.

Далада иссиқ овқат ташкил қилинган. Айниқса сувчиларга яхши шароит яратиб бераяпмиз. Чунки улар икки сменада ишлайдилар. Ҳосилнинг тақдири шуларнинг қўлида. Кечаси сув қўяётганлар кўчма кроватлар билан таъминланган.

Бевосита далада меҳнат қилаётган деҳқонларимиздан 12 киши колхоз ҳисобидан марказий курортларга бориб дам олиб келдилар. Яна далада баракали меҳнат қилаётганлардан 15 кишини ана шундай курортларга юборишни мўлжаллаяпмиз.

Колхозимизда битта ўн бир йиллик, битта саккиз йиллик мактаб бор. Бу ерда колхозчиларнинг азиз фарзандлари билим олаяптилар.

Бизда 50 дан ортиқ пенсионерлар бор. Улар доимо ҳурмат-иззатда. Ахир хўжалигимизнинг шу даражага кўтарилишида уларнинг хизматлари катта. Шунинг учун ҳам колхоз бошланғич партия ташкилоти уларнинг ҳолидан хабар олиб туради.

46 киши колхозчилар орасида агитация-пропаганда ишлари олиб бораяпти. Улар газеталар ўқиб берадилар. Илғорлар тажрибасини деҳқонларга тушунтирадилар. Шу кунларда ғўзалар шона ташламаслиги учун нима иш қилиш керак, машина теримига тайёргарлик, кўчатларни қўшимча озиқлантириш ҳамда ғўзага ишлов беришнинг аҳамияти ҳақида батафсил гапириб берадилар. Дала шийпонларида радиоприёмниклар гапириб турибди. Ҳа, коммунизм мактаби бўлган колхозда деҳқонларимиз коммунистчасига ишлаб, коммунистчасига ҳаёт кечираяптилар. Биз бундан кейин ҳам қишлоғимизни янада ободонлаштиравeрамиз. Қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил кўтаравeрамиз.

Ўт юракли кишилар

Сангнок деган сўзни эшитганлар бўлиши мумкин. Бу қишлоқда бўлиб, унинг жилғаларидан жилдираб тушаётган шифобахш, зилол сувларидан ичган, тилни тарс ёргудек узумларидан тотиб кўрган кишилар ўша жойга яна бир бор борсам дейди. Ҳа, Паркентдаги Сангнок қишлоғининг мафтуни бўлиб юрган дўстлар кўплаб топилади.

Ҳозир Янги Сангнок деган қишлоқ вужудга келган. Сангнокка «янги» сўзини қўшиш учун азамат деҳқонлар озмунча меҳнат қилганлари йўқ. Бу ерда бир йилда етиштирилаётган пахта эски Сангнок халқига 10 йиллик кийим-кечак бўлади десак асло лоф қилмаган бўламиз. Челаклардан тошиб кетаётган серқаймоқ сутларини, тўрт эллик мой бойлаган мазали гўштларини айтмайсизми?

1950 йил. Партия ва халқнинг чақириғига жавобан 300 хўжалик Сангнок қишлоғидан бўз ерга йўл олди. Ўша йили қулай жойдан ертўлалар қазиб устини ёпдилар, жойлашиб ҳам олдилар. Биринчи йили 300 хўжалик еттига бўлиниб еттита колхоз ташкил қилинди. Шу етти колхозда жами 100 гектар ер ўзлаштирилиб, биринчи марта чигит экилди, уруғ униб чиқа бошлади. Уни чопдилар, парвариш қилдилар, эгатларга биринчи марта сув таралди. Ҳа, инсон илгарилари қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куяди деб тасвирланган чўлга ҳаёт суви олиб келди.

Асрлар давомида сув ичмаган бўз ер эмасми, биринчи сув ичганда кўп жойлардан ўпқон уриб кетаверди. Бутун вужуди ғайратга тўлиб-тошган деҳқонлар бунинг ҳам давосини топдилар. Ўша йили қанчалик ҳаракат қилсалар ҳам ҳосилнинг мазаси бўлмади. Ғўзани ўт босиб кетди. Бунинг устига техника етишмас эди. Колхозлар майдалашиб, ҳар уч кишига битта раҳбар тўғри келарди.

Қиш бошланди. Ертўлалар зах. Унинг устига қиш ҳам бутун қаҳри-ғазабини шу ерга ёғдиргандай. Ертўлалардан бош чиқариб бўлмайди. Изғирин авжига минади. Булутлар оппоқ ун элагандай қор ташлайди. Овқат қилишга қуруқ ўтин йўқ. Бутун қиш мана шундай қийинчиликда ўтди.

Иккинчи йили азамат деҳқонлар бўш келмадилар. Қанча кўп экин эксак, уни яхши парвариш қилсак, шунча мўл даромад оламиз деган шиорни ўртага ташлаб ҳалол меҳнат қилдилар. Ишлар юришиб кетди. Секин-секин ертўладан чиқиб уй қура бошладилар. Яхши ният билан мевали кўчат ўтқаздилар. Ҳамма янги уйларга кўчиб чиқди. Ҳосил ҳам ёмон бўлмади.

Учинчи йили майда колхозлар бирлаштирилди. Экин майдони кенгайиб хирмонга барака кира бошлади. Ўтқазилган дарахт кўчатлари қаддини ростлаб, кўзга кўрина бошлади. Қарабсизки, инсон қўли билан янги қишлоқ вужудга келди. Бу қишлоққа «Янги Сангнок» деб ном қўйдилар.

... Ўтбосар Жумабоев бугун уйга одатдагидан анча кеч қайтди. Овқатланиб ётди. Ётишга ётди-ю узоқ вақтгача уйқуси келмади. Коммунист! Бу сўз бутун дунёда мағрур ва баралла янграмоқда. Инсон коммунист бўлиб туғилмайди. У ўзининг ҳалол меҳнати, халқ манфаатини кўзлаб иш қилиши, чидам ва матонати туфайли бу номга эришади. Ана шуларни ўйларди Ўтбосар Жумабоев. Уни бугунги мажлисда колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари қилиб сайлашган эди. Ўтбосар аллавақтгача ўйланиб ётди.

Қирқ коммунист бор. Улар хўжалигимизнинг авангард қисми. Шуларга суяниш керак. Биз коммунистларнинг вазифамиз халққа кўпроқ бойлик яратиб бериш, меҳнаткаш халқнинг қорни тўқ, эгни бут бўлиши учун қайғиришимиз керак. Бунинг учун эса ҳосилдорликни ошириш шарт. 16 центнердан ортиқ ҳосил кўтаролмай қолоқ ҳисобланган «Ленинизм» колхозини ҳам бизга қўшилганичи. Нима учун у хўжаликда ҳосилдорлик паст. Ўтбосар Жумабоев унинг сабабларини қидирарди.

Ҳа, ўз касбини жонидилидан севган коммунист Ўтбосар Жумабоев янглишмади. У колхоз коммунистлари билан биргаликда бир бутун бўлиб қолоқликнинг сабабларини қидириб топди, унга барҳам берди. 1961 йили 20 та дала бригадаси ташкил этилди. Бу бригада деҳқонлари 1530 гектар ерга чигит экдилар. 20 бригаданинг 12 тасига комунистлар бошчилик қилди. Қолган 8 та бригадага ёшлар тайинланди, лекин уларга пахтачилик усталари бўлган кекса коммунистлар беркитиб қўйилди. Улар деҳқонларга амалий ёрдам бердилар. 17 коммунист яшил квадратлар орасига юксак агротехника қоидалари асосида ишлов бердилар. Улар ўз участкаларига ўзлари чигит экдилар, ўзлари парвариш қилдилар, етиштирилган ҳосилнинг маълум қисмини ўзлари териб ҳам олдилар. Ана шундай баракали меҳнатлари билан бошқаларга намуна бўлдилар.

Карта четларида бирон қарич ҳам бўш ер қолмади. Натижада тўла гектар ҳосил бўлди. Хуллас, хўжаликнинг ҳарбир сувчиси ҳам, ҳарбир механизатори ҳам ҳосилнинг бараками кўчатга боғлиқ деган гапга амал қилиб ишни бошдан пухта қилдилар.

Натижа ёмон бўлмади. Кузга бориб ҳар гектар ердан 23 центнердан ошириб «оқ олтин» олинди. Колхоз бўйича ҳосилдорлик бир йилнинг ўзида 5 центнердан ошди. Қолоқ ҳисобланган «Ленинизм» участкасида эса ҳосилдорлик гектар бошига 8 центнер кўтарилди.

Ўша йили Уммат Алиев, Ҳамдам Неъматов каби коммунистлар 102 гектар янги ер очдилар. Бу ерга коммунист Ҳолиқ Мамбетов чигит экди, ишлов ҳам берди. Шу уч азамат биринчи йилиёқ янги ўзлаштирилган ернинг ҳар гектаридан 21 центнердан ҳосил олишга эришдилар.

Ишлаб чиқариш учун ажратилган маблағни тежаб-тергаб сарфлаш, деҳқоннинг энг яқин дўсти бўлган техникани яхши сақлаб, ундан унумли фойдаланиш натижасида бир центнер пахтанинг таннархи олдинги йилдагига нисбатан 3 сўм 70 тийин камайди.

Уммат Алиев, Ҳолиқ Мамбетов каби коммунист механизаторлар ҳалол меҳнат қилганликлари учун 2000—2100 сўмгача пул олдилар. Уларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 170—175 сўмни ташкил этди. Етти йилликнинг учинчи йили ана шундай муваффақиятлар билан якунланди.

Халқ учун қайғирадиган ижодкор коммунистлар сафига ўтган йилнинг ўзида 24 киши қўшилди. Ленин партияси сафига янги қабул қилинган кишилар намунали ишладилар. Масалан, партия аъзолигига қабул қилинган ўртоқ Т. Алиев СХМ-48М машинасида 74 тонна пахта териб ўз сўзининг устидан чиқди. Турсун Турдибоев эса ана шу сафга қўшилиш иштиёқида ХВС-1,2 агрегатида эл хирмонига 150 тонна «оқ олтин» тўкди.

..Машинамиз Бўкадан чиқиб Кўкорол йўлидан ғизиллаб борарди. Пахтачилик устаси бўлган Саодат Гулаҳмедова колхозига етмай ўнг қўлга бурилдик. Чеккалари уфққа туташ карталарда пўлат агрегатлар ҳайқирмоқда. Узоқ-узоқлардан эшитилаётган қизларнинг шўх ялла-лари қалбни қитиқлайди. Ҳа, даланинг ана шундай оҳанграбо куйлари майин эсаётган еллар билан қалбингга сингиб кетаётгандай туюлади. Инсон меҳнати билан туғилаётган бойликларни кўриб ўзингни тетик ва енгил сезасан киши...

Мана Ильич номли колхознинг ерлари. Кенг асфальт йўлнинг икки чети яшил квадратлар билан қопланган. Мингбулоқ деб аталган 300 гектардан ошиқ бу ерлар — янги ўзлаштирилибди. Мингбулоқ деб аталар экан-у, лекин бу ерда баҳорги ёмғирдан ниш урган гиёҳлар кун исиши билан бир томчи сувга ташна бўлиб қуриб кетар экан. Мана энди халқни ўз кетидан эргаштирган колхоз коммунистлари Мингбулоқнинг кўзини очдилар. Учта артезиан қудуқдан сув чиқардилар. Бундан ташқари учта сув омбори вужудга келтирилди. Ҳар юз гектар ерга бир қудуқ ва бир сув омборидан ҳаёт суви оқиб ётибди. Янги очилган қўриқнинг 154 гектарига маккажўхори, 50 гектарига нўхат, қолганига эса чигит экилган. Ана шу майдондаги экинлар ишлови ўрнига қўйилганлиги туфайли ҳосилга ҳосил қўшиляпти.

Ана шундай янгиликларнинг шоҳиди бўлиб, янги Сангнок қишлоғига кириб бордик. Бу ернинг меҳнатсевар кишилари билан учрашдик. Қаерга борманг қизғин меҳнатнинг устидан чиқасиз. Хўжаликнинг азамат пахтакорлари етти йилликнинг тўртинчи йилида 1615 гектар ерга чигит экибдилар. Шундан 500 гектарига чигит квадрат-уялаб, 200 гектардан ошиқ ерга эса уяларга белгиланган миқдорда аниқ уруғ ташлайдиган сеялкалар ёрдамида чигит экилган. Улар етиштирилган ҳосилнинг ярмидан кўпроғини машиналар ёрдамида териб олиш учун йилнинг бошиданоқ пухта иш қилаяптилар. Алоҳида ажратилган карталарга машина теримига мослаб ишлов берилди. Бу карталарни кўздан кечирар экансиз, биронта ҳам бегона ўтни кўрмайсиз. Колхознинг азамат механизаторлари пахта терадиган агрегатларни яқин кунларда тахт қилиб қўйиш учун тинмай меҳнат қилаяптилар.

Шу кунларда 40 универсал яшил квадратлар орасига икки томонлама ишлов бераяпти. Колхоз деҳқонларининг бу йилги ҳимматлари баланд. Улар ҳар гектар ердан 27 центнердан «оқ олтин» олишга астойдил аҳд қилганлар.

— Шу кунларда ишимиз сув билан бўлиб қолди, — дейди Ўтбосар Жумабоев. Ҳозир ҳар бир деҳқонимизнинг диққат-эътибори ғўзаларни қондириб суғоришга қаратилган. Чунки ерда нам етарли бўлса, шона ташламайди. Суғориб қўйиб вақтида ишлов бермасангиз у ҳам бўлмайди. Чунки кун иссиқ, карта тез етилиб, ёрилиб кетиши мумкин. Бунда кўчат илдизи шикастланса ривожланишдан тўхтайди. Ҳосил мевалари нобуд бўлади. Биз бунга асло йўл қўймаймиз.

Ана шундай меҳнат иштиёқи билан коммунистчасига ишлаб, коммунистчасига яшаётган кишилар билан учрашмоқчи бўлсангиз Янги Сангнок қишлоғига бир келинг. Ҳа, бу ернинг кишилари нақадар меҳнатсеварлиги, меҳмондўстлиги, ҳалол меҳнатлари билан қадимий чўлда бўстон яратаётганликларини ўз кўзингиз билан кўрасиз. Яқингинадаги манзилгоҳ ертўлалар ўрнида шинам бинолар қомат керган, жинчироқлар ўрнида Ильич нурлари порлаб турибди. Иккита ўрта, битта етти йиллик, иккита бошланғич мактабларда колхозчиларнинг суюкли фарзандлари илм олаяптилар. Иккита туғруқхона, иккита марказий ясли, бахтиёр оналар учун ҳадя қилинган. Бундан ташқари колхознинг битта касалхонаси ҳам бор. 22 та кўчма ясли дала шийпонларида ишлаб турибди. Ана шуларни кўрганингда беихтиёр «балли сизга, Янги Сангнок кишилари», демай иложинг йўқ.

С. ШОКАРИМОВ.

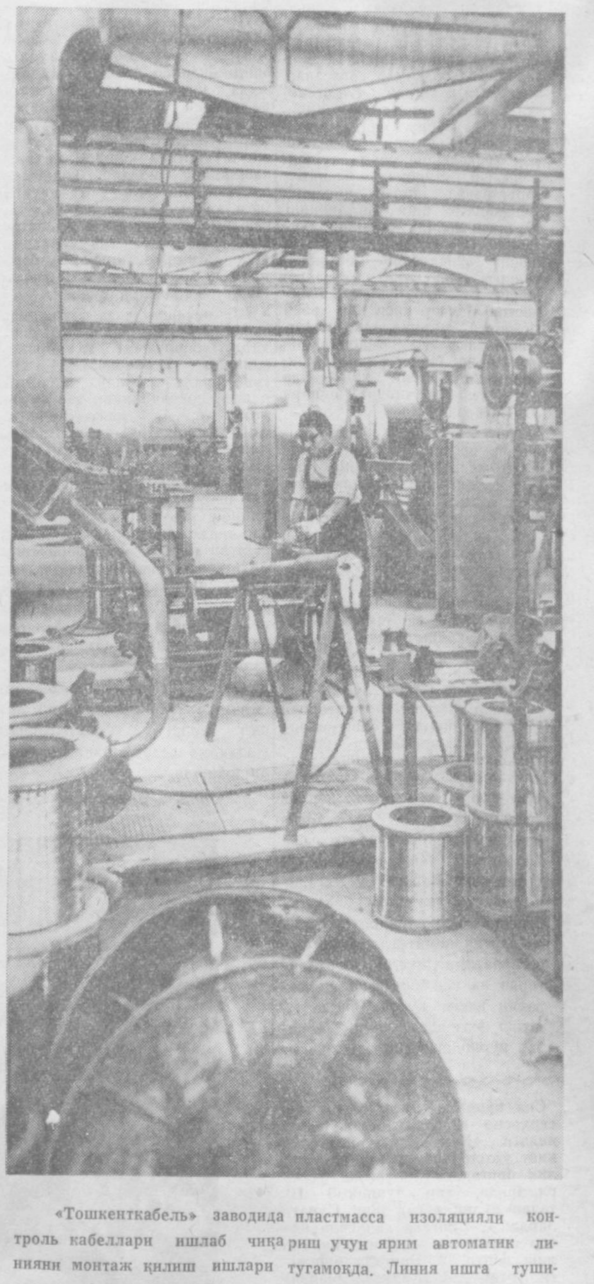

«Тошкенткабель» заводида пластмасса изоляцияли контроль кабеллари ишлаб чиқариш учун ярим автоматик линияни монтаж қилиш ишлари тугамоқда. Линия ишга туширилиши билан халқ хўжалиги контроль кабеллари ишлаб чиқариш анча кўпаяди, маҳсулот таннархи эса камаяди. Суратда: янги автоматик линиянинг умумий кўриниши.

А. Палехов фотоси.

ИНСОНИЯТ ТАРИХИДА МИСЛСИЗ БУЮК ЖАСОРАТ

Ушбу сурат учувчи-космонавт майор Г. С. Титов космик парвозни муваффақиятли тугаллаганидан сўнг телефон орқали Н. С. Хрушчев билан гаплашган вақтда олинган.

В. Савостьянов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

КОСМОНАВТ ОЙДА

Ой бетига қўнган космонавт нималарни кўради? Бу масала кейинги вақтларда тадқиқотчиларни айниқса қизиқтира бошлади. Одам учрашадиган Ой рельефининг характерли хусусияти айланма тоғлардан иборат. Бу тоғлар цирклар ёки кратерлар деб аталади. Унча катта бўлмаган кратерлардан Ойда юз минглаб бор. Улардан энг йириклари икки юз километрдан каттароқ диаметрга эга, айримларининг ичига эса бутун бошлиқ давлатлар жойлашиши мумкин.

Ой кратерларининг устки ёнбағирлари анча қия бўлса ички ёнбағирлари тик тушган. Айланма тоғ ичида одатда текис майдонча бўлади. Майдонча ўртасида эса тик қояли тоғ қад кўтаргандир. Бу тоғ баъзан бир неча баландликдан иборат бўлади.

Ойнинг қизиқ хусусияти ёрқин нурлардир. Бундай нурлар бизнинг планетамизда учрамаган. Бу нурлар аллақандай ёрқин моддадан ташкил топган бўлиб, айрим кратерлардан шуъла тарқатади. Ойнинг Ердан кўринадиган томонида 300 га яқин нур аниқланган. Космонавтлар бу нурларнинг хусусиятини тушунтириб беришлари керак.

Ҳозир астрономлар Ой юзасида кузатилаётган ўзгаришлар ҳақида тез-тез гапирмоқдалар. Кейинги йилларда, масалан, Линней кратери икки марта кичрайди, Альгазен кратери йўқолди. Платон цирки ичида кичик кратерлар вужудга келди. Қуёш чиқиши билан бу кратернинг ичида вақти-вақти билан аллақандай кўкиш-кулранг доғлар пайдо бўлади. Эратосфен кратерида эса бу доғлар айрим кузатувчиларга ҳатто бир-бири билан жой алмашиб тураётган бўлиб кўринади. Бу ўзгаришлар шуни кўрсатадики, Ой, илгари ҳисоблanganидек, ўлик дунё эмас, балки унинг юзасидан ҳамда қобиғида ҳали тадқиқ қилиш ва тушунтириб бериш лозим бўлган процессылар юз бермоқда. (АПН).

Космонавт Г. С. Титов ВЛКСМнинг шу йил апрель ойида ўтказилган XIV съездида қатнашди. Сиз кўриб турган бу сурат космос қаҳрамони бир группа делегатлар билан суҳбат қилиб турган вақтда олинган.

В. Соболев фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

Учиш арафаси ва бир йилдан сўнг

ПАРВОЗ ОЛДИДАН

Москва марказидаги, Большой театр олдидаги майдонча. Августнинг бошлари. Эрта тонг...

Ёнбошдаги аллеядан икки ёш: учувчи — капитан ва унинг ҳамроҳи юриб келишмоқда. Улар аста фонтанга яқинлашишди. Атрофга назар солишди. Ҳамма скамейкалар банд. Бир зумгина фонтан мармари четига ўтириб, тин олишди.

Майдонча ёнидан пиёда одамлар оқими тўхтовсиз ўтиб турибди... Улар орасида москваликларни ҳам, пойтахтга меҳмон бўлиб келганларни ҳам туристларни ҳам учратиш мумкин эди. Кимдир хизмат жойига, кимдир магазинга шошиларди, баъзилар театр олдидаги фонтанни тамоша қилишаяпти.

Шу тобда майдон ўртасига югуриб чиқиб, қўлларимни кўтариб транспорт ва пиёдалар оқимини тўхтатиб, овозимнинг борича бақириб:

— Қаранглар! Хўв анову ерда, фонтан ёнида капитан Герман Титов хотини билан турибди! У жилмаяяпти, ҳеч нарсадан хабари йўқдай ҳазил-мутойиба қилаяпти. Ахир у тез кунда космосга парвоз қилади-ку! — дегим келиб кетди.

Йўқ, бундай деб бақиришим мумкин эмас эди! Ана шу кун икир-чикирларигача менинг хотирамда сақланиб қолди. Чунки мен ўша куни қаҳрамон билан ёнма-ён юриш бахтига муяссар бўлган эдим.

... Учиш арафасида Герман ва Тамара Титовлар Москвани сайр қилишди. Большой театр олдидаги майдончадан улар Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига йўл олишди. Улар виставканинг «Космос» павильонига кириб, Ер сунъий йўлдошлари олдида тўхташди. Тамара Германнинг гапларини тинглардию, лекин ҳаёли бошқа жойларда эди. Эри унга Ойнинг бизга кўринмас томонини суратга олган планеталараро станциянинг тузилиши, бортида тўрт оёқли разведкачилар билан фазога чиққан космик кемалар тўғрисида бериб сўзларди. Тамара бўлса фақат бир нарса ҳақида ўйларди: «Унинг учиши яқинлашиб қолди. Жуда яқин қолди!..».

Аммо у эрининг юзларига қайта-қайта тикилиб, унинг ниҳоятда хотиржамлиги ва овозида ҳаяжоннинг изи йўқлигига ишонч ҳосил қилди. Унинг кайфияти аъло даражада эди.

Сўнгра улар Химкига, сув вокзалига томон кетишди.

Тушки овқатдан сўнг Москвага қайтиб келдилар.

... Машиналар оқими тўхтади, ҳаммаёқ жимиб қолди. Москвадаги Қизил майдонда, Парижнинг Елисей боғида, Лондондаги Трафальгар скверида, Нью-Йоркдаги Бродвейда, Гаванадаги Революция майдонида — бутун дунёда одамлар қуйидаги сўзларни радиодан тингладилар, газета саҳифаларида ўқидилар:

«1961 йил 6 августда Москва вақти билан соат 9 да учувчи космонавт — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг граждани, коммунист майор ўртоқ Герман Степанович Титов бошқарган янги «Восток-2» космик йўлдош-кема кучли совет ракетаси ёрдамида Ер атрофидаги орбитага чиқарилди...».

Ўтган бир йил ичида Герман Титов ҳаётида кўп учрашувлар, анча воқеалар бўлиб ўтди. Ҳар бир учрашувда кишиларнинг у билан жуда кўп нарсалар тўғрисида гаплашгилари келарди. Лекин унга бериладиган биринчи савол шундай бўларди:

— Ўз парвозингизни тугатиб, она-ерга қайтиб тушганингиздан бери ўтган вақт ичида Сизни нима, айниқса ҳаяжонлантирди?

— Сиз парвоздан сўнг мени анча сентименталь бўлиб қолгандир ёки менга ҳаяжонланиш умуман ёт деб ўйламаётибсизми? — деб сўрарди Герман савол берувчиларга жавоб қайтариб.

КИМНИНГ ҲАЯЖОНЛАНМАСЛИГИ МУМКИН?

... Бутун аъзойи-бадан тезликни ҳали ҳам ҳис қилиб турибди. Қўлларга ердаги буюмларни олиб кўриш; ўз атрофингдаги одамларнинг юзини кўриш; қудуқ сувига қўлни теккизиш; юз ва сочларни сув билан ҳўллаш... буларнинг ҳаммаси кишига қандайдир ёқимли туюлади. Мана қўлда одатдаги телефон трубкаси: Москва. Германнинг қулоқларига Никита Сергеевич Хрушчевнинг овози эшитилади.

«Қулоғим Сизда, Герман Степанович. Салом, чин кўнгилдан қутлайман!.. Сиз, совет кишиси, коммунист бу орзуни рўёбга чиқарганлигингиз билан фахрланамиз. Энди Сиз ўзингизни партия аъзолигига кандидат деб ҳисобламасангиз ҳам бўлади. Сиз ўзингизнинг кандидатлик стажингизни адо қилган киши деб ҳисоблайберинг. Чунки Сизнинг космосда бўлган вақтингизнинг ҳар бир минути бир неча йилга ҳисобланиши мумкин...».

Ўз учишига берилган юксак баҳо учун Герман ҳаяжон билан ташаккур билдиради. Партия ва ҳукумат раҳбарининг космонавт билан бўлган самимий суҳбати яна бир неча минут давом этади.

— Эртаси куни, — деб ҳикоя қилади Герман Титов, — мен янги газеталар саҳифасини очиб, КПСС Марказий Комитетининг мени партия аъзолигига қабул қилиш тўғрисидаги Қарорини ўқидим. Ҳаяжондан юрагим тез-тез урабошлади, севинчдан кўзларимга ёш келди. Никита Сергеевич мени шунчаки саҳийлик билан мақтади деб ўйлаган эдим, аслида мен ростдан ҳам муддатидан илгари партия аъзоси бўлиб қолибман. Бундан менинг ўрнимда бўлган бошқа бир кимса ҳам мендан кам ҳаяжонланармиди?

САЛМОҚЛИ СЎЗ

Бу ернинг ҳамма нарсаси, конструкторлик бюроси лабораториялари, цех корпуслари, ҳатто асфальт йўлкалари ва гулзорлари яхши таниш. Албатта, одамлари ҳам. Улар қўл қисишиб табриклашади, хурсандликдан жилмайишади. Космонавтлар Юрий Гагарин ва Герман Титов ҳамда янги парвозга тайёрланаётган бошқа довюраклар космик кемалар тайёрланадиган улкан «устахона» кишилари ҳузурига меҳмон бўлиб келишди.

Космик кемани тайёрлаш жараёнини тасаввур қилиш жуда қийин. Бу жараённи бутунича жуда кам киши кўрган, лекин оддий слесарь ва монтажчилардан тортиб Бош конструкторнинг ёрдамчиларигача алоҳида узеллар устида жуда диққат ва садоқат билан ишлашган. Ҳар бирини шахсан танийдиган бу кишилар билан яна учрашиш, уларнинг мамнун чеҳраларини кўришдан ва уларга «Раҳмат! Кема жуда яхши ишлади, мен ҳам сизларнинг юзингизни ерга қаратмасликка ҳаракат қилдим!» дейишдан Герман бахтиёр эди. Титов завод ҳовлисига тўпланган ишчилар олдида турарқан, уларнинг кўзига тикиларкан, бу унинг асосий ҳисоботи эканлигини тушунди. Бу кишиларни орзу-умидлари йўлида алдаш ҳам, юзларини ерга қаратиш ҳам мумкин эмас. Эҳе, улар неча-неча кечаларни уйқусиз тонг оттиришган, кемага ўзларининг бутун ақл-идрокларини, меҳр-муҳаббатларини бахш этишган! Парвозга тайёргарлик кетаётган кунларда ва космосда ўтказилган соатларда ана шу кишилар билан бирга 200 миллионли халқ олдида, бутун инсоният олдида учишнинг муваффақияти учун жавоб бериши кераклигини Герман тушунарди. Мана энди, ҳамманинг чеҳрасида ҳаммаёқда чексиз севинч-қувонч.

Бош конструкторни, энг ҳурматли кишисини Герман қаттиқ қучоқлаб, самимият билан «раҳмат» деди. Унга жавобан «сенга ҳам раҳмат» деган қалб сўзлари айтилди.

Бу жуда салмоқли сўз Титов кўрсатган қаҳрамонликка берилган муносиб баҳо эди.

ЛЕНИН НОМИНИ ДИЛГА ЖО ҚИЛИБ

— Сўз учувчи-космонавт Герман Степанович Титовга берилади.

Герман Кремль съездлар Саройи залидан юриб бормоқда. Тарихий XXII съезд делегатлари орасида Коммунистик партиянинг энг ёш аъзоси у. Делегатлар, съезд меҳмонлари, президиум унга чапак чалади. У биринчи, иккинчи, учинчи қаторлар олдидан ўтиб, минбарга яқинлашиб боради. Ёшларнинг ўрта ёшларнинг ва жуда қартайиб қолган коммунистларнинг, жанговар орденли ҳарбий хизматчиларнинг, меҳнатда шуҳрат қозонган донгдорларнинг, ўз фарзандларини урушда йўқотган оналарнинг, уруш туфайли бева қолганларнинг, хуллас ҳамманинг нигоҳи космос қаҳрамонида.

Улар худди бир кишидек олқиш ва мақтовга сазовор бўлган инсон учун чапак чаладилар. Залда шахтер қадоқ қўлларининг, ғаллакорлар ғадир-будир қўлининг, музикачи нозик қўлининг чапаклари янграйди.

Герман минбарга кўтарилади... Делегатлар чеҳрасига қараб, бутун зални кўздан кечираркан: «Шу ерда ҳозир бўлганларнинг ҳаммасини саралаб қаторларга ўтказилса борми, ҳар бир қатор мустаҳкам бирлашган қудратли ҳамфикрларнинг кураш ва ғалабалар этапини ташкил этган бўларди, — деган фикр унинг хаёлидан ўтди. — Мана бу ерда, худди биринчи қаторда у ўтирган бўларди. У иккинчи қаторда ҳам, учинчи қаторда ҳам, «Бугун» деб номланган анову қаторда ҳам, «Эртага» деб аталган нариги қаторда ҳам ўтириши мумкин. Бизнинг ҳар бир партия съездимизда, ҳар бир тантанада, ҳар бир муҳим давлат йиғилишида ана шу ўринлар бор. Бу ўринлар Владимир Ильич Лениннинг ўриндир»...

«Делегат ўртоқлар...» — деб сўз бошлади Герман, сал титраган овоз билан.

ТУТИНГАН ОТА ҲУЗУРИДА

Калуга. Яшил оролнинг ўртасида осмонга парвоз қилиб турган ракета модели ярақлайди. Унинг ёнида бронзадан қуйилган кичик ҳайкал. Ана шу кичик Ерга ракета тўғрисидаги фикрни ҳадя қилган.

Циолковский... Одамлар бу номга ҳали жуда узоқ вақт, балки умр бўйи мурожаат қилишади.

Майдонни айланиб ўтиб, биз Эдуард Константиновичнинг кичкинагина уйи томон юрдик. Бу ердаги нарсалар улуғ олим ҳаётлиги даврида қандай бўлса, шундайлигича эҳтиёт қилиб сақланган.

Космонавтлар музейга кириб боришди, гап-сўз тиниб қолди. Мана Циолковскийнинг устахонаси. Жуда кўп хизмат қилган верстак устида ранда ва арра турибди. Бу ерда одатдаги исканжа ҳам бор эди. Унинг ёнида бир тўда хилма-хил мосламалар, айримлари шу устахонада қўлда ясалган. Устахона хўжайинининг генийси билан яратилган ана шу содда асбоблар ва мосламалар ҳозирги Ер йўлдошлари, «Восток-1», «Восток-2» кемалари, галактикага бўладиган келажакдаги учишларнинг ворисларидир.

Музейдан Герман ҳаммадан кейин чиқди. У тўхтаб ўртоқларига қаради:

— Хўш, нима дейсизлар?

Ҳамма сукутда.

— Йўқ, ахир бир оғиз бўлса ҳам бир нарса десанглар-чи, — туриб олди у.

Космонавтлардан бири:

— Сизни билмадим-ку, лекин мен бу музей шунчалар таъсирлантиради деб ўйламаган эдим, — деди паст овоз билан.

— Рандани қўлимга олиб кўрганимда аъзойи-баданим жимирлашиб кетди, — деди бошқа бир космонавт.

— Ахир, тутинган ота ҳузурига келганда шунақа бўлади-да, — деди Герман қисқа суҳбатга якун ясаб.

Улар шу ерда яна анча вақтгача туриб нималар тўғрисидадир паст овоз билан гаплашишди. Четдан қараган кишига музейдан чиққан бу ёш йигитлар ҳеч қаерга шошишмаётгандек кўринарди.

Шошаётган жойлари йўқми? Космос-чи? Бориш йўлини Циолковский кўрсатиб берган космос! Худди ана шу фикр космонавтлар хаёлидан ўтгандай бўлди шекилли, улар суҳбатни тўхтатиб, тезлик билан машина томон юриб кетишди.

Нима ҳам дердик, оқ йўл бўлсин!

Ана шунда мен Герман Титовнинг «кўп нарса менга таъсир қилади» деган сўзларини эсладим.

* * *

Космонавтлар космосга янги парвоз қилиш учун тайёргарлик кўришга кетишди. журналист қаёққа борсайкин? Бу саволга ҳам дарров жавоб топилақолди: «Эрта тонгда тўхтовсиз одамлар ўтиб турган Большой театр ёнидаги майдончага албатта бораман. Бу ердаги клумбларда ҳам, қизларнинг қўлида ҳам гуллар кўп. Бу ер космик парвозлар Ватанининг маркази. У ерда космосга парвоз қилиш олдидан олма соясида бироз роҳат қилиб ўтиришга келган учинчи космонавтни учратишимга имоним комил».

Юрий ДОКУЧАЕВ,
Новости матбуот агентлигининг мухбири.

ФАН ВА ТЕХНИКАНИНГ АЖОЙИБ ЮТУҒИ

1961 йил 6—7 августда совет космонавт-учувчиси Герман Титов космосда ўзининг мислсиз тарихий парвозини амалга оширди. Бу воқеа ундан илгариги Юрий Гагарин парвози сингари ўз жасорати, мислсиз янги ва мураккаб илмий техника вазифасининг аниқ бажарилиши, бунда кўрсатилган қаҳрамонлик, матонат ва юксак илмий техника маданияти билан бутун дунёни ларзага келтирди.

Маълумки, Совет Иттифоқи космосни тинч мақсадда ўзлаштириш соҳасида халқаро ҳамкорлик ўрнатиш юзасидан яхши ният ташаббусини кўрсатди.

Шу йилнинг март ойидаёқ Н. С. Хрушчев АҚШ президенти Ж. Кеннедига мурожаат қилиб, тинчлик ва тараққиёт йўлида, ер куррасидаги ҳамма халқларнинг бахт-саодати йўлида космосни бундан буён ўрганиш ва ўзлаштириш соҳасида биргаликда, дўстлашиб куч сарфлашга киришишни таклиф қилди.

Ҳозирги вақтда атмосферанинг юқори қатламларида рўй бераётган процессларни тўғри тушуниш учун об-ҳаво ҳодисаларини билишнинг ғоят катта аҳамиятга эга эканлиги аниқланди. Қуёш, Ер ва Ер куррасининг турли қисмлари устидаги космик фазо ўртасида энергия алмашишини ўрганиш айниқса муҳимдир. Шуни айтиш мумкинки, космосда ўтказилаётган тадқиқотларсиз метеорология об-ҳавонинг аниқ ва ишончли узоқ муддатга мўлжалланган прогнозларини батамом асослаб беролмайди. Ваҳоланки, бундай прогнозларни аниқлаш ғоят муҳим ишдир. Қишлоқ хўжалик мавсумида об-ҳавонинг қандай бўлишини олдиндан аниқ билиш қишлоқ хўжалигида куч ва воситаларни мақсадга мувофиқ ва ишончли тарзда тақсимлаш ҳамда энг мўл ҳосил етиштириш имконини берган бўлур эди. Об-ҳавонинг узоқ муддатга мўлжалланган прогнози ҳаво ва денгиз транспорти учун, гидротехника қурилиши, энергетика ва бошқа кўп нарсалар учун ҳам жуда муҳимдир.

Ҳатто, унча аниқ бўлмаган баъзи ҳисоботлар шуни кўрсатадики, узоқ муддатга мўлжалланган об-ҳаво прогнозлари ҳамда космосдан фойдаланишга асосланган бошқа амалий ютуқлардан олинадиган умумий фойда дунёдаги ҳамма мамлакатлар учун йилига 100 миллиард долларни ташкил қилиши мумкин.

Инсоннинг космосга чиқиши бир қанча жуда муҳим амалий ва назарий вазифаларни ҳал этишни анча тезлаштиради ва янада тўлароқ, ишончлироқ ва асослироқ қилиб қўяди. Бунда космик парвозни узоқ давом эттириш проблемаси биринчи даражали аҳамиятга эга бўлади.

Маълумки, Г. С. Титов космик парвознинг узоқ давом этиши жиҳатидан рекорд қўйди, бу парвоз вақтида дунёни 17 марта айланиб чиқди. Ердан Ойгача ва Ойдан Ергача бўлган масофага тахминан тенг келадиган йўлни босиб ўтди. Бунда Г. С. Титов, одам космосда шу қадар узоқ вақт вазнсизлик шароитида мураккаб илмий ва техника ишини бажарибгина қолмасдан, шунингдек дам олиши, овқат ейиши ва ухлаши мумкин эканлигини исботлади.

Шундай қилиб, Г. С. Титов парвози одамнинг космосда ишлашига қанчалик ишониш мумкинлигини, космосни тинч ва умуминсоний мақсадларда ўрганиш ва ўзлаштиришни қанчалик тезлаштириш мумкинлигини кўрсатди. Бу эса истиқболга ишонч билан қараш учун ҳамда совет фани майдонга ташлаётган космос проблемаларини барча кишилар бахт-саодати йўлида яқин вақт ичида ҳақиқатан ҳам ҳал этиш мумкин, деб ҳисоблаш учун асос беради.

Шу тарзда Г. С. Титов жасорати мислсиз космонавтика рекорди бўлибгина қолмасдан, шунингдек буюк инсонпарварлик, ишга чексиз садоқат ифодаси ҳамдир. Шу сабабли ҳам Титов парвоз қилган кунлар Гагарин парвоз қилган кун сингари шонли меҳнат ва инсоннинг ижодий ақл-идрокининг жаҳон байрами сифатида қаралиши керак.

Г. И. ПОКРОВСКИЙ,
Профессор, техника фанлари доктори. (ТАСС).

КОСМИК АНИҚЛИК

Маълумки, космик ракеталар ва айниқса ичига одам тушган космик кемаларнинг учиши олдиндан белгиланган программа бўйича абсолют аниқлик билан амалга ошиши керак. Учишнинг траекториясини жуда аниқ ҳисоблаш лозим. Космик аппаратнинг дастлабки тезликдаги йўналишида озгина хато бўлдими, ракета қўниш учун белгиланган осмон жисмидан ўнлаб, юзлаб ва ҳатто минглаб километр нарида ўтиб кетади. Масалан, иккинчи совет космик ракетасининг учиши учун шундай траектория танланган эдики, унда дастлабки тезликнинг миқдорида секундига 1 метр ёки тўла тезликнинг 0,01 процентига хато қилинса, ракета Ой билан учрашув нуқтасидан 250 километр четга буриларди, йўналишида бир бурчак минутга хато қилинса, 200 километр четга буриларди. Агар старт ўн секунд кеч берилганда ҳам бу ракета шундай четлаб кетган бўларди. Ракетанинг учирилишидаги аниқликка оид ҳамма талаблар усталик билан бажарилди ва у аниқ ҳисоблаб қўйилган жойга қўнди.

Дастлабки тезликда секундига атиги 0,3 метрга хато бўлса Ойга учаётган ракета Ой сатҳидан 200 километргача четдан ўтади. Марсдан 37 минг километр, Венерадан 46 минг километр, Юпитердан 120 минг километр юқоридан ўтади. Бундай хатоларни тузатиш учун космик аппарат учишининг йўналишини ўзгартириш талаб қилинади. Аммо учаётган аппаратнинг йўналишини бир даража ўзгартириш учун кема старт оғирлигининг йигирма процентини сарф қилиш керак. (АПН).

Ердаги орбитада

Юрий Гагариннинг номи ерда яшовчиларнинг қалбларини шундай буюк шуҳрат билан қоплаб олдики, бу шарафга фақат унинг жасорати тенг келаолади. Шунга қарамай кишилар космосга иккинчи қадам қачон қўйиларкин ва буни ким қилар экан, деб сабрсизлик билан кутишарди.

Герман Титовнинг космик орбиталари уни бир суткадан сал ошиқроқ вақт ичида планетамиз атрофида ўн етти марта айлантирган бўлса, ҳаво йўллари уни ўнсаккизинчи марта ер шарини айланиб чиқишга мажбур этди. Чунки уни — космос қаҳрамонини дарҳол жуда кўп мамлакатлар халқлари ва ҳукуматлари таклиф эта бошладилар. Биринчи бўлиб уни Германия Демократик Республикаси тантанали кутиб олди, сўнгра у шарққа — Монголияга учди, кейин узоқ жанубга, экваторнинг қимматбаҳо маржони деб аталадиган мамлакатга борди.

Бу мамлакат — Индонезиядир.

Ҳозир бу мамлакатни эслар эканман пальма ўрмонларининг экзотик бўёқларини эмас, ғарбдан шарққа беш минг километрга чўзилган оролларини эмас, балки Жакарта ва Пари-Паридаги улкан майдонлар, Макасар ва Сурабайдаги спорт заллари фикран кўз олдимдан ўтади. Бу майдон ва залларга юз минглаб ва ҳатто миллионлаб индонезияликлар совет космонавтини табриклаш учун тўпланишарди. Герман Титовнинг икки ҳафталик визити давомида доимо шундай бўлди.

Халқлар ўртасида дўстликнинг зарурлиги ҳақида қатъий ишонч сўзлари учун Герман Титовни Бирмада ҳам, Вьетнам Демократик Республикасида ҳам, Руминияда ҳам севиб қолишди...

Титовнинг Америкага учиши унинг тинчлик ва дўстлик орбитаси бўйича қилган еттинчи парвози ва Америка билан иккинчи учрашуви бўлди.

Биринчи сафар у Американи космик баландликдан 1961 йилнинг ўша унутилмас 6 август куни кўрди. Унинг ажойиб «Восток-2» кемаси ўзининг само йўли бўйича учиб бораётганда иллюминатор орқали Нью-Йорк, Вашингтон ва Сан-Франциско чироқлари яққол кўринди.

Герман Титов Америкага КОСПАРнинг ишида қатнашиш учун борди ва у ерда салкам икки ҳафта бўлди. Бу вақт ичида Қўшма Штатларда ҳамма одам қаҳрамонимизни кўриб, унинг овозини эшитган бўлса керак. Негаки деярли ҳар куни унга матбуот-конференцияси ўтказишга тўғри келар, интервью берарди. Буларнинг ҳаммаси телевидениенинг кўп каналлари орқали олиб кўрсатилди. Унинг мазмунли докладлари, Америка қаҳрамони Жон Гленн билан қилган суҳбатлари, репортерларга берган жавоблари, ўйлайманки, американикларга ёқди. Чунки улар ҳар сафар ўзларининг самимий муҳаббатларини изҳор қилишарди.

Павел БАРАШЕВ,
Новости матбуот агентлигининг махсус мухбири.

Суратда: СССР учувчи-космонавти Г. С. Титов космодромга олиб борилаётир. (1961 йил 6 август).

В. Савостьянов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

БАРЧА ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ ҲАРАКАТИНИ БИРЛАШТИРАЙЛИК

МОСКВА, (ТАСС). Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитети президиумининг кенгайтирилган мажлисида баёнот қабул қилинди. Баёнотда бундай дейилади: Ёппасига қуролсизланиш ва тинчлик учун курашга бағишланиб, 9—14 июлда Москвада ўтказилган Жаҳон конгресси халқларнинг жаҳон термоядро уруши хавфини тугатиш йўлидаги курашидан иборат буюк ишга муҳим ҳисса қўшди.

Президиум совет делегациясининг конгрессдаги ишини маъқуллади ва совет жамоатчилиги Жаҳон конгрессининг идеяларини қизғин қўллаб-қувватлаганлигидан ғоят мамнун эканлигини билдирди.

Совет кишилари Совет ҳукумати бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг конгрессда сўзлаган нутқини ўзининг севикли давлати учун бениҳоя ифтихор туйғулари билан кутиб олди. Н. С. Хрушчев Совет Иттифоқининг ёппасига ва батамом қуролсизланишга эришиш ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган сиёсатини ёрқин ва ишончли тарзда баён қилиб берди.

Баёнотда айтиладики, Ғарбнинг агрессив кучлари зўр бериб қуролланишни жон-жаҳдлари билан авж олдирмоқдалар. Совет кишилари ана шу жиддий воқеликдан кўз юма олмайдилар. Халқлар зўр бериб қуролланиш пойгасини ҳали тўхтатмаган эканлар ва ёппасига қуролсизланиш тўғрисида шартнома тузилишига ҳали эришмаган эканлар, халқаро хавфсизликни таъминлаш юзасидан амалий чоралар кўриш керак.

Президиум мажлисида Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг Жаҳон конгресси идеяларини кенг тушунтириш ва совет тинчлик тарафдорларининг чет мамлакатлардаги барча тинчликсевар кучлар билан халқаро алоқаларини кенгайтириш тадбирлари белгиланди.

СССР Олий судининг пленуми

Яқинда А. Ф. Горкин раислигида СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум Украина ССР олий судининг раиси Ф. К. Глух, Грузия ССР олий судининг раиси В. И. Майсурадзе, Қирғизистон ССР олий судининг раиси К. Ш. Шаменов, РСФСР олий суди раисининг ўринбосари А. К. Орловларнинг ана шу республикалардаги суд органларининг порахўрликка қарши кураш юзасидан олиб бораётган ишлари тўғрисидаги докладларини ҳамда СССР Олий суди раисининг биринчи ўринбосари В. В. Куликовнинг ана шу ишлар юзасидан суд практикасини умумлаштириш якунлари тўғрисидаги докладини тинглади.

Пленум судларга шу нарсани тушунтирдики, СССР Олий Советининг Президиумининг «Порахўрлик учун жиноий жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги 1962 йил 20 февраль Фармонига биноан, улар пора олувчиларнинггина эмас, балки пора берувчилар ва ўртада турувчилар ҳаракатининг хавфли характерини ҳисобга олишлари керак. Судлар ашаддий порахўрларга нисбатан қонунда кўзда тутилган қаттиқ жазо чораларини қўлланиш билан бир вақтда ана шу жиноятчилардан жиноятнинг иккинчи даражали қатнашчиларини ҳамда тасодифий ҳолат туфайли жиноят қилган шахсларни фарқ қилишлари зарур.

СССР Бош прокурорининг биринчи ўринбосари А. Н. Мишутин доклади юзасидан пленум СССР Бош прокурорининг озодликдан маҳрум этилган кишиларга ахлоқ тузатиш-меҳнат колониялари турини судлар томонидан белгилаш практикасидаги камчиликларни бартараф этиш ҳақидаги таклифини кўриб чиқди. СССР Олий судининг аъзоси А. С. Супатаев ана шу ишлар юзасидан суд практикасини умумлаштириш якунлари тўғрисида доклад қилди.

Пленум СССР Олий суди жиноий ишлар бўйича суд коллегиясининг раиси Г. З. Анашкиннинг жиноятларни яшириш ҳақида олдиндан ваъда бермаган ҳолда яширганлик тўғрисидаги, ўғирланганлиги маълум бўлган мулкларни сотиб олиш ва сотиш ҳақидаги ишлар юзасидан суд практикаси ҳақидаги докладини тинглади ва бу масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Пленум СССР Олий суди раисининг ўринбосари Л. Н. Смирновнинг судларнинг жиноий жазони қўлланиш практикасидаги айрим камчиликлар ҳақидаги докладини тинглаб, шу нарсани таъкидладики, судлар қонунчиликка мувофиқ, жиноий жазо чораларини асосан тўғри қўлланмоқдалар. Бироқ, баъзи судлар жамият учун унча хавф туғдирмайдиган жиноятларни биринчи марта қилган ҳамда жамиятдан ажратилмаган ҳолда тузалиши мумкин бўлган шахсларга нисбатан озодликдан маҳрум қилишни нотўғри қўлланиш ҳолларига йўл қўймоқдалар. Пленум кўрсатдики, бундай шахсларга нисбатан, шунингдек жиноятларнинг иккинчи даражали қатнашчиларига нисбатан, қилинган жиноятлари характерини ва айбдорнинг шахсий хислатларини ҳисобга олиб, қисқа муддатга озодликдан маҳрум қилиш ўрнига ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилиш, муайян лавозимни эгаллаш ва муайян фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум этиш, штраф солиш, келтирган зиённинг ўрнини қоплаш мажбуриятини юклаш ҳамда айбдор кишини жамиятдан ажратиб қўйишга боғлиқ бўлмаган жиноий жазонинг бошқа чораларини кўришга кўпроқ ўрин бериш керак, шартли ҳукм чиқариш ва шартли ҳукм қилинган кишиларни жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар коллективларининг илтимоси билан тузатиш ва қайта тарбиялаш учун уларнинг ихтиёрига топшириш лозим.

СССР Олий суди гражданлик ишлари бўйича суд коллегиясининг раиси В. Е. Панюгин доклади юзасидан пленум иморатларга бўлган шахсий мулкчилик ҳуқуқи ҳақидаги ишлар юзасидан суд практикасини умумлаштиришнинг якунларини кўриб чиқди. Қабул қилинган қарорда пленум шу нарсани тушунтирдики, бундай ишларни ҳал қилаётган пайтда судлар СССР ва иттифоқчи республикаларнинг иморатларга бўлган шахсий мулкчиликни ҳамда индивидуал уйлар қуриш учун ер участкалари ажратиш қоидаларини тартибга солиб турадиган гражданлик қонунларига қатъий амал қилишлари, низоларнинг моҳиятини чуқур тушуниб олишлари керак. Судлар қурилган ёки сотиб олинган иморатга шахсий мулк ҳуқуқини бошқа одамга топшириш ниқоби остида ер участкаларини яширин тарзда сотишдан иборат фактларга қарши курашни кучайтиришлари, уй-жойга бўлган шахсий мулкчилик ҳуқуқини бошқа йўллар билан суиистеъмол қилишга йўл қўймасликлари керак, уй-жойга бўлган шахсий мулкчилик ҳуқуқидан меҳнатсиз даромад олиш учун фойдаланиш мумкин эмас.

Пленум, шунингдек гражданлик ва жиноий ишлар юзасидан чиқарилган қарорлар, ҳукмлар, ажримлар ва бошқа қарорларга нисбатан СССР Олий суди раисининг ва СССР Бош прокурорининг протестларини кўриб чиқди.

Пленум ишида СССР Бош прокурори Р. А. Руденко иштирок этди.

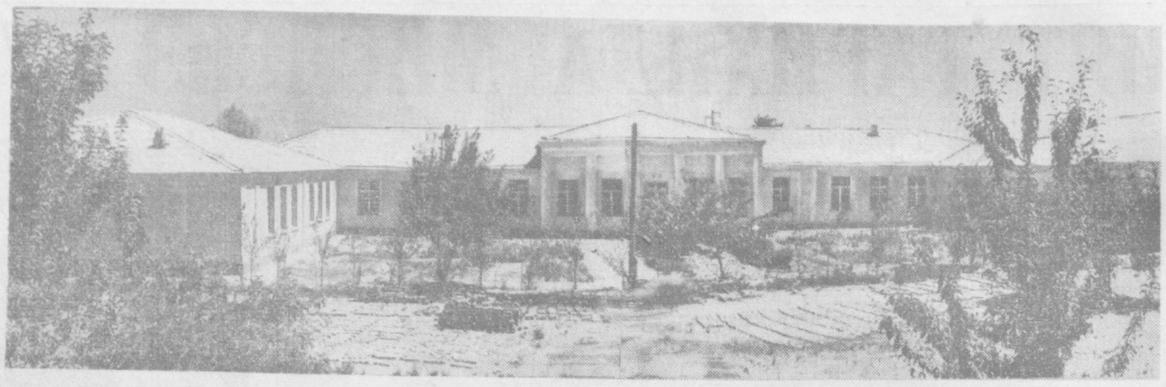

Мана шу кўркам бино Калинин районидаги «XX партсъезд» колхози фарзандлари учун қурилган янги мактаб биносидир. Бу ўқув йили мактабда машғулотлар фақат бир сменада олиб борилади. Ишлаб чиқариш таълимини берадиган бу ўнбир йиллик мактабда ўқувчилар билим олиш билан бирга ҳунар эгаллайдилар. Қишлоқ болалари учун бу мактабни колхоз тақдим этган. Суратда: Калинин районидаги 40-мактаб биноси.

А. Абалян фотоси.

ЯНГИ МАКТАБ

Қатортол қишлоғининг фарзандлари учун янги мактаб биноси қурилди. Бу ерда 500 га яқин бола таълим олади. Мактабнинг ичкарисига кирсангиз ёруғ, кенг, кўркам синф хоналари, химия, физика фанлари учун лабораториялар, устахоналар, пионерлар хонаси, хуллас таълим-тарбиянинг ҳамма соҳасига доир имкониятлар мавжудлигини кўрасиз.

— Мана бу физкультура залимиз, — дейди мактаб директори ўртоқ Аъзам Аҳмедов.— Залнинг сатҳи 60 квадрат метр. Бу ерда физкультуранинг ҳамма турлари бўйича машғулот ўтказилади. Бунинг учун ҳамма жиҳозларимиз мавжуд.

Залдан чиқиб коридор бўйлаб борар экансиз, тувакчаларда ўқувчиларнинг қўли билан тайёрланган гуллар, ҳар турли виставка, деворий газеталар кишининг диққатини ўзига жалб этади. Ҳар бирига 30-35 ўқувчи кетадиган синф хоналаридан 12 тасини кўриб чиқдик. Ҳаммаси бир типда. Кенг, ёруғ. Синфлардаги парта ва доскалар бўёқдан чиқариб ярақлатиб қўйилган.

— Янги ўқув йилига тайёрмиз. Бу йил мактабимизда машғулотлар фақат бир сменада олиб борилади, — дейди директор. — Лекин бу ишлар осонликча бўлмади. Оталиқ ташкилотимизга раҳмат. Бинони колхоз қуриб берди. Билишимча, районимиз бўйича фақат бизнинг «XX партсъезд» колхозигина ўз фарзандлари учун мана шундай янги типдаги мактаб биносини қуриб берди. Бунинг учун колхозчиларимиздан миннатдормиз.

Суҳбатга колхоз раиси Муслим Пўлатов қўшилди.

— Бу мактабда таълим оладиган болалар ўзимизнинг фарзандларимиз-ку. Ахир улар пухта билим олишсин, яхши, ёруғ хоналарда ўқишсин, деймиз-да, қишлоғимиз тобора обод бўлаяпти. Колхоз ишлаб чиқариши механизациялашиб бормоқда. Бизга жуда кўп мутахассислар керак. Ўғил-қизларимиз ўқиса, илм олса, мутахассислик орттирса ўзимизга фойда деймиз-да. Қишлоғимизда касалхона, туғруқхона ҳам бор. Бу йил 150 га яқин бола туғилди. Шу ўқув йили мактабнинг 1-синфига 57 бола қабул қилиниб-ди, бу иккита 1-синф деган сўз.

Мактабнинг ташқарисига чиқсангиз атроф катта боғ. Ҳосилини кўтаролмай ётган олма дарахтлари, шафтолизорга қараб кўзингиз қувнайди.

— Мактабда ўқувчиларнинг участкалари бор. Ана улар экиб қўйган маккажўхорининг бўйи 5 метр. Ўзимиз теплица қуриб оламиз. Ўқувчилар каникул кунлари анави ғиштларни қуйиб қўйишди, — ҳикоя қилиб кетди мактаб директори Аҳмедов. — Мактабимиз 11 йиллик мактаб. Бу йил 11-синфга 24 бола кўчди. Уларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш ўқувини ўғамоқда. Ишлаб чиқариш ўқитувчиси Раҳимжон Абдиназаров, машина билими бўйича ўқитувчи Адҳам Акбаров, агроном Ҳабибулла Убайдуллаев ва биолог Зокир Мўминов ўртоқлар ўқувчиларимизга касб ўргатмоқдалар.

Мактабдан узоқлашар эканмиз 1 сентябрь куни бу ерда бахтиёр болаларнинг қувноқ овозлари жаранглаши, колхоз аъзолари ва мактаб коллективининг астойдил меҳнати туфайли барпо этилган мана шу мактабда келажак авлоднинг таълим олиши кўз ўнгимизда гавдаланди.

Ф. УСМОНОВА.

КИШИ-КИШИГА ДЎСТ, ЎРТОҚ ВА БИРОДАР

Чирчиқ шаҳар паркида яқинда ана шу темада диспут ўтказилди. Коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида баён қилинган ахлоқий принциплардан бири — «Киши-кишига дўст, ўртоқ ва биродар» деган масала жамоатчилик иштирокида қизғин муҳокама қилинди.

Диспутни Чирчиқ шаҳар комсомол комитети Сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамиятнинг шаҳар бўлими ҳамда 4-кутубхона ходимлари билан биргаликда ўтказди.

18-мактабнинг илмий мудири Прутцева, Сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамият шаҳар бўлимининг секретари вазифасини бажарувчи Ю. Буховер, 160-трестнинг кранчиси К. Фурасьева, шаҳар комсомол комитетининг секретари Г. Гольцева, шаҳар музейининг ходими Н. Лазис, пенсионер Смирнов ва бошқа ўртоқлар диспутда чиқиб сўзлаб, кишилар ўртасидаги дўстона муносабатларни ҳаётдан олинган жонли мисоллар асосида таҳлил қилдилар.

Диспут қатнашчилари ахлоқ кодексидаги бошқа масалаларни ҳам шу тарзда муҳокама этишга қарор қилдилар.

Н. МАСЛОВ.

ЎҚУВЧИГА ДАРСЛИК КЕРАК

Дарслик — ўқувчининг асосий ўқув қуроли. Пухта ўзлаштиришни таъминлашда, ўқувчининг билим доирасини кенгайтиришда дарсликларнинг роли жуда катта. Шу боисдан янги ўқув йилига тайёргарлик кўрилаётганда ўқувчиларни дарсликлар билан етарли миқдорда таъминлашга жиддий эътибор берилади.

Хўш. Бўка район мактабларида китоб тарқатиш ишлари қай аҳволда? Район халқ маорифи бўлими, район китоб савдоси бўлими ва мактабларнинг педагогик коллективлари бу соҳада қандай амалий тадбирлар кўришмоқда? Гапнинг сирасини айтганда ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлаш қониқарсиз бир аҳволда.

Бу йил райондаги мавжуд 41 мактабда 8643 ўқувчи таълим олади. Шунга кўра кўплаб дарсликлар талаб қилинади. Аммо район китоб савдоси бўлимига келтирилган дарсликлар жуда оз, бор-йўғи 20-30 процент ўқувчига етади, холос.

Бор дарсликлар ҳам мактабларга ўз вақтида етказиб берилмаётир. Шу кунгача фақат 17 та мактабгагина китоб тарқатилди. Шу мактаблардан иккитаси район марказида жойлашган. Китоб савдоси бўлимининг шундай ёнгинасида бўлатуриб, улар ҳам дарсликларни ўз вақтида сотиб олмаётирлар.

— Нима учун дарсликларни тарқатиш бундай ёмон аҳволда?— сўрадик район халқ маорифи бўлимининг мактаблар бўйича инспектори ўртоқ С. Холиқовдан.

— Аҳволимиз ҳақиқатан ҳам оғир, — эътироф қилди инспектор. — Лекин, қўлдан келганича ҳаракат қилаяпмиз.

— Ўқувчиларни дарсликлар билан ўз вақтида таъминлаш мақсадида мактабларга қандай кўрсатмалар берилди?

— Берилганлари ҳам бор, берилмаганлари ҳам, — деди ўртоқ С. Холиқов, — мана бугун-эрта қолган мактабларга ҳам дарсликлар билан таъминлаш ишларини ташкил этиш ва уни ўтказиш тўғрисида кўрсатма берамиз.

Кўриниб турибдики, район халқ маорифи бўлимидагилар ҳам бу иш билан кўнгилдагидек шуғулланмаяпти. «Дарсликлар етишмаяпти», «янгилари йўқ» деган баҳоналарни рўкач қилиб, камчиликларни хаспўшлашга уринмоқдалар.

Тўғри, бу йил янги дарсликлар тўла-тўкис эмас. Шу сабабли Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва «Ўзбекбирлашув» матлубот жамияти республика союзи махсус қарор қабул қилди. Қарорда тутилган дарсликларни сотиб олиш лозимлиги алоҳида уқтирилди. Шунингдек, уларни янги дарсликларга қўшиб сотишга кўрсатма берилди.

Бунинг учун тутилган дарсликларни олиш ўқувчиларнинг ёзги каникулигача тугалланиши керак эди. Бироқ, район мактабларининг кўпчилигида бу иш қониқарсиз бажарилди. Дарсликларни синфдан-синфга қолдиришда, айниқса Обой номли, Мичурин номли мактаблар педагогик коллективлари фаолиятсизлик қилдилар. Бу мактабларда дарсликлар тўплаш учун ўз ходимлари ёки ота-оналар составидан иборат вакиллар комиссиясини тузиш зарурлиги эътибордан четда қолди. Мактаблар ҳузурида дарсликларни олди-сотди билан шуғулланувчи киоскаларнинг йўқлиги ҳам ишнинг белига тепаяпти.

Тутилган дарсликларни сотиб олиш ва тарқатиш билан район китоб савдоси бўлими ҳам дуруст шуғулланмади. Бунинг натижасида бўлим фақат янги дарсликларни тарқатиш билан банд. Лекин пеш келтирилган дарслик пеш сотилмоқда. Бунинг устига зарур дарсликлар мутлақо йўқ. Чунончи, 10-синф учун фақат астрономия тригонометрия, физика ва рус совет адабиёти дарсликларигина сотилди, холос. Ваҳоланки, 10-синфга 14 хил дарслик зарур. 4-синфларга 7 хил дарслик ўрнига бор-йўғи биргина ўқиш китоби сотилган.

Янги ўқув йили бошланишига оз вақт қолди. Аҳвол шу зайлда давом этаверса биринчи сентябрга бориб дўппи тор келиб қолади. Ўқувчилар дарсликлар билан тўла таъминланмаса янги ўқув йилини муваффақиятли бошлаб юбориш қийин. Ўқувчиларни дарсликлар билан мумкин қадар тезроқ таъминлаш учун район халқ маорифи бўлими, район китоб савдоси бўлими вақтни ғанимат билиб жон куйдириб ишлашлари даркор.

А. АЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ТЕЛЕВИЗОР

7 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.30 — **Мисли кўрилмаган учиш** (Эсдалик кунлар календари), 18.40 — **Яна юлдузлар сари** (ҳужжатли фильм), 19.30 — **Пойтахтимиз меҳмонлари** ва **Телевизион янгиликлар** (рус ва ўзбек тилларида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.30 — **Гўзаллик оламида** (ёшлар учун). 20.00 —**Рассом И. Н. Крамской**, 20.20 — **Тошкент янгиликлари**, 20.30 — **Олтин эшелон** номли бадиий фильм.

ТЕАТР

ХАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино). — 7/VIII да **Алишер Навоий.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино). — 8/VIII да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Мишка, Серёга ва мен — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

Шу тунда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 7-40 минутгача).

Етти ака-укага етти келин — «ВАТАН», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун). «ИСКРА» (кеч соат 7-40 минутдан).

Сўнгги вазифа — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қувноқ ҳангомалар — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Сеанслар кеч соат 9 ва 10-40 минутда)

Мишка, Серёга ва мен — «УДАРНИК».

Шу тунда — «ФЕСТИВАЛЬ».

Сўнгги вазифа — «ВАТАН», НАВОИЙ номли.

НАВОИЙ НОМЛИ

АКАДЕМИК ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИДА

1962/63 ЙИЛ МАВСУМИ

ОЧИЛАДИ

23/VIII да — **Арсенал.** 3 пардали опера.

24/VIII да — **Трубадур.** 4 пардали опера.

25/VIII да — **Севилья сартароши.** 3 пардали опера.

26/VIII да — **Этик кийган Мушук.** 4 парда, 7 кўринишли опера-эртак.

26/VIII да — **Шаҳризода.** 1 парда, 4 кўринишли балет. **Штраусиана.** 1 пардали балет. **Балеро.** 1 пардали балет.

28/VIII да — **Аида,** 4 пардали опера.

29/VIII да — **Жизель.** 2 пардали балет.

30/VIII да — **Майсаранинг иши.** 3 пардали ҳажвий опера.

31/VIII да — **Боғчасарой фонтани.** 4 пардали балет.

Кундузги спектакллар соат 12 да, кечки спектакллар соат 7 яримда бошланади. Билетлар театр кассасида ва район кассаларида ҳозирдан сотилади.

1962 йил мавсумига чиқарилган абонементлар 1 октябргача ярайди. 1962/63 йил мавсумига бўлган абонементлар корхона ва ўқув юртларида ҳозирдан сотилмоқда. (театр вакиллари орқали).

Чет элларда нима гап

ХЕЛЬСИНКИ ОЛҚИШЛАМОҚДА

ХЕЛЬСИНКИ, (ТАСС махсус мухбири). Жума куни кечқурун «Культтууритало» залида атоқли музикачилар — ёшлар фестивали делегатлари ва азиз меҳмонлари, бадиий конкурслар жюриси аъзоларининг концерти ўтказилганида, гулдурос қарсак садолари янгради. Концертда Европа, Осиё, Африка ва Америкадаги 10 мамлакатнинг машҳур артистлари қатнашдилар.

«Культтууритало» залида ўтказилган музика кечаси фестиваль делегатлари ва Хельсинки аҳолисининг хотирасида узоқ вақтларгача сақланиб қолади. Бу концертни ёшлар байрами бадиий программасидаги энг катта воқеа деб тўла асос билан ҳисобламоқдалар.

Зўр илҳом билан ўйнаган совет музикачилари виолончелчи Мстислав Ростропович ва пианиночи Яков Флиер концертнинг ҳусни эди.

Хельсинки. Ёшлар ва студентларнинг VIII жаҳон фестивалида. Суратда: «Культтууритало»да берилган халқаро концерт қатнашчиларидан бир группаси (чапдан) Маптха Тсоукал (Миср), Анна Мария Анала (Финляндия), Риҳси Султонов (Ўзбекистон), Галия Измайлова (Ўзбекистон), Михо Нагато (Япония), Қаҳрамон Дадаев (Ўзбекистон), Ҳасан Адель (Миср).

ТАССнинг махсус мухбирлари В. Генде-Роте ва Е. Кассин фотоси.

(Фото телеграф орқали олинган).

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЮКСАЛТИРИШ УЧУН

СОФИЯ. (ТАСС). Болгария молия министри Иван Палийский «Земеделско знаме» газетасида босилган ўз суҳбатида бундай деди: Дастлабки ҳисоблашларга қараганда, Болгария қишлоқ хўжалиги 1963 йилда қўшимча равишда 118 миллион лев олади.

64 КЕМА ҚУРИЛМОҚДА

ВАРШАВА, (ТАСС). Ҳозирги вақтда Польшанинг кемасозлик корхоналарида поляк ва чет эл заказчилари учун, шу жумладан, Совет Иттифоқи, Индонезия ва Франция учун 64 та денгиз кемаси қурилмоқда, деб хабар қилади Польша матбуот агентлиги.

Бу йил кемасозлар умумий тоннажи 113,4 минг тонна бўлган 23 кемани ҳозирдаёқ фойдаланишга топширдилар.

ЯНГИ МУТАХАССИСЛАР

ПЕКИН, (ТАСС). Ланьчжоуда Ғарбий-Шимолий Хитойдаги майда миллатлар институтини тамомлаб чиққан бир группа студентларга дипломлар топширилди. Уйғурлар, қозоқлар ва бошқа миллатларга мансуб бўлган 30 дан зиёд йигит ва қизлар тўрт йил мобайнида институтда темир йўл транспорти ишининг назарияси ва практикасини ўргандилар.

Ана шу институтнинг ветеринария факультетини тамомлаб чиққан тибетликларнинг биринчи группаси ветеринарлар сифатида Тибетга ишга жўнади. Собиқ крепостнойларнинг болалари бўлган бу ёш мутахассислар аввал Ганьсу вилоятидаги қишлоқ хўжалик институтида, сўнгра эса мазкур институтнинг ветеринария, факультетида ўқидилар.

Гана ғазабланмоқда

АККРА. ТАСС мухбири **И. Янченко** хабар беради: Гана президенти Кваме Нкруманинг жонига қасд қилинганлиги тўғрисидаги хабар Гана халқини қаттиқ ғазаблантирди.

Гана пойтахтининг ўн мингдан ортиқ аҳолиси кўчаларга чиқиб, империализмга сотилган аблаҳларнинг жиноий ишига қарши норозилик билдирди. Намойиш қатнашчилари суиқасдни ташкил этишда қатнашган барча кишиларни жуда қаттиқ ва шафқатсиз жазолашни талаб қилдилар.

Аккрада ўтказилган митингда сўзга чиққан нотиқларнинг бири бундай деди: «Империалистлар, мустамлакачилар ва уларнинг сотқин разил малайлари шуни билиб қўйсинларки, террор акти бутун Гана халқини қаттиқ ғазаблантириши мумкин эди, холос. Бомба ташлаган жиноятчининг қўли Африка бирлиги ва озодлиги душманининг қўли, халқ меҳнати ва бахти душманининг қўли эканлигига шак-шубҳа йўқ. Бу — мустамлакачилар ва уларнинг Африкадаги малайларининг қилган жиноятидир. Аммо, биз уларни фош қилиб, тор-мор келтирабормиз. Улар бунга шубҳа қилмасинлар». Митингнинг ҳамма қатнашчилари нотиқнинг бу сўзларини қизғин маъқулладилар.

Гана Республикасининг бошқа шаҳарлари ва қишлоқларида ҳам намойишлар бўлиб ўтди.

Конвент халқ партияси Марказий Комитети Гананинг ҳамма қисмидан жуда кўп телеграммалар олмоқда. Бу телеграммаларда жиноий суиқасд муносабати билан ҳамманинг дарғазаб бўлганлиги ва бу суиқасднинг барбод этилганлигидан ҳамманинг хурсандчилиги изҳор қилинади. Гана касаба союзлари конгрессининг телеграммасида бундай дейилади: «Курашимизнинг душманлари шундай қабиҳ ишлар билан бизни чўчитмоқчи ва тараққиёт йўлидаги ҳаракатимизни тўхтатмоқчи бўладилар».

Кейинги хабарларга қараганда, бомбанинг портлашидан жароҳатланган 4 киши ўлган.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво бироз булутланиб турса-да, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. Эрталаб Тошкентда 16—18 даража, областда 14—19 даража иссиқ бўлади. Кундузи Тошкентда ҳарорат 28—30 даражага, областда 28—32 даражага боради.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

ТОШКЕНТ УНИВЕРМАГИДА ВА УНИНГ ФИЛИАЛЛАРИДА

100 хилдан ошиқ ранг ва гулда

штапель газламалари

СОТИЛМОҚДА

Штапель йилнинг ҳар фаслига боп хотин-қиз кўйлаклари, сарафан ва юбкалари, эркак кўйлаклари, мактаб формаси ва болалар кийими тикиш учун чиройли ва арзон газламадир.

Штапель газламасидан тикилган буюмлар чидамли бўлиб, яхши ювилади.

Тошкент станциясининг

1-ТЕМИР ЙЎЛ КАСАЛХОНАСИГА

санитаркалар, овқат тарқатувчилар, ванначилар, малакали кочегарлар, насос станцияси машинисти, слесарлар, ошхона ишчилари ва ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Куйбишев район, Сельмаш проезди, 12-уй.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари—25885. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари —33786. Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси

Р. 01077. Нашр. Г. 1651.